

Спецвипуск. У номері:

Від редакції

Вікторія Садкіна

Що спільного між ВГ «Основа» і EdCamp Ukraine? 2

Події EdCamp Ukraine 2018

Усе буде по-білому: гасло EdCamp Ukraine 2018 3

Everything will be white as snow:
motto of EdCamp Ukraine 2018 6

МОН дозволить педагогам підвищувати
кваліфікацію в недержавних організаціях 9

Партнери EdCamp Ukraine 2018 11

Валерія Ємець

Майбутнє за вами 12

Вікторія Садкіна

Гострі питання та щірі відповіді
міністерки освіти Лілії Гриневич 14

Анастасія Порохова, Анна Кліменко

Рекорди EdCamp Ukraine 2018 16

EdCamp Ukraine 2018... А що всередині? Родзинки подій 18

Міні-EdCamp: прості відповіді на складні запитання 20

Особистості Edcamp Ukraine 2018

Марія Юдіна

Етан Боріцер. Як використовувати книги,
аби говорити з учнівством про складне 28

Наталя Третякова

Мікаела Снопкова, Ельмар Гамс. Наша історія —
як її збирати й обговорювати 30

Наталя Третякова

Birgi Лоренц. Практична кібербезпека
для звичайних людей 32

Альона Рязанова

Маргрем Расфельд. Освіта для сталого розвитку 34

Наталя Третякова

Яков Гехт. Освіта 2.0 — коли кожен учень
є вчителем, а кожен учитель — учнем 36

Анна Кліменко

Олена Черевична, Олена Шуляк.
Гра по-новому, навчання інакше —
з шістьма цеглинками LEGO 38

Анастасія Порохова

Юлія Ярмоленко. Сексуальна освіта:
чи потрібна вона нашим дітям? 40

Валерія Ємець

Володимир Селіваненко. Активізм у школі:
ростимо громадянок та громадян 42

Конкурс «Народний спікер»

Фіналісти й фіналісти конкурсу «Народний спікер»
про EdCamp, «Основу» і натхнення 44

Передплатний індекс — 49673, 90819

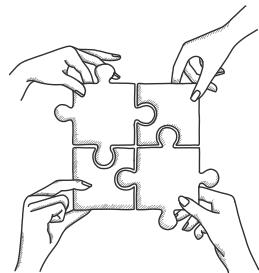
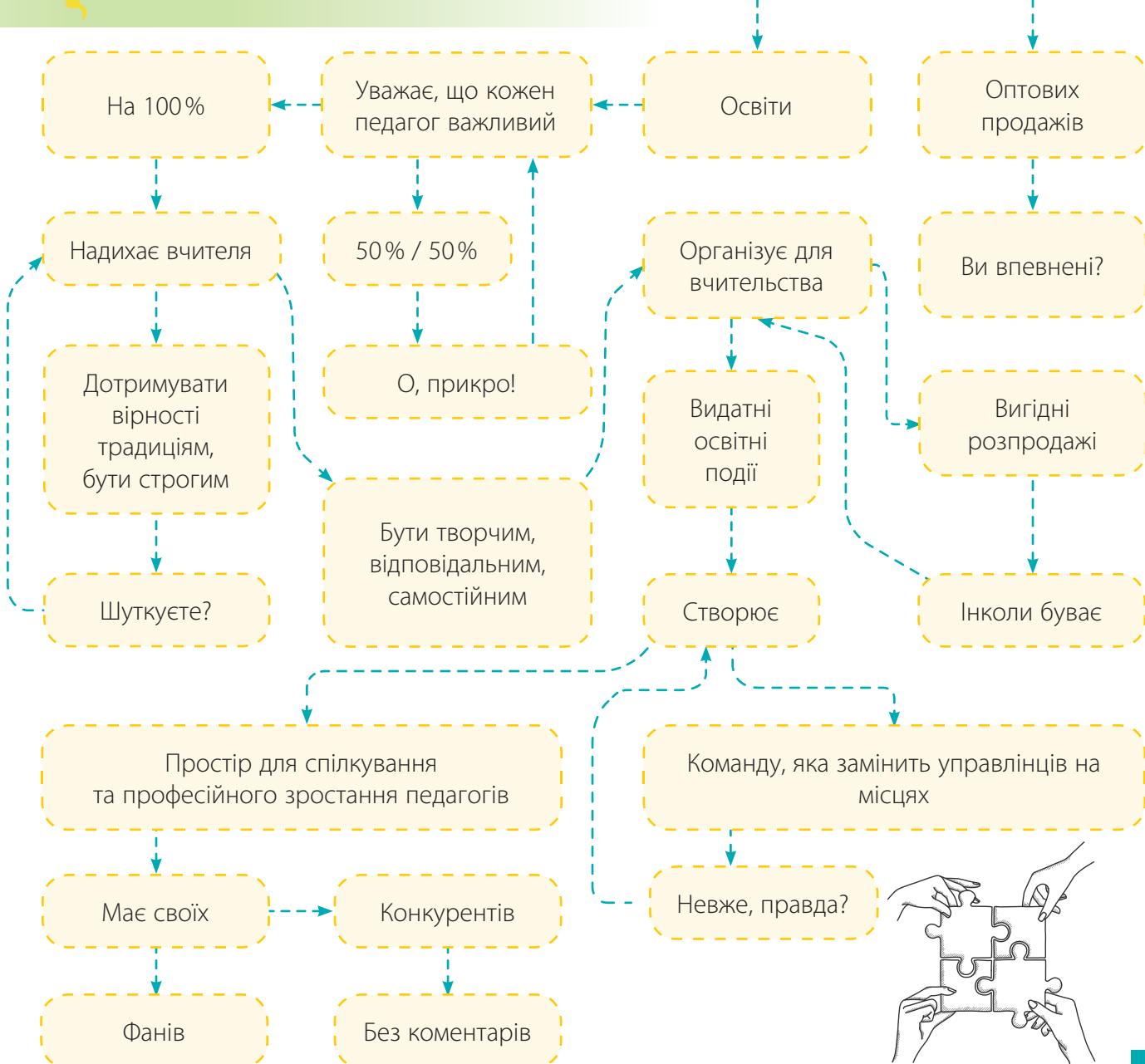
Подарунок читачам!
Кольорову версію журналу можна
завантажити за посиланням:
<http://book.osnova.com.ua/book/6495>

№ 10 (94) жовтень 2018 р. ■ Заснований у квітні 2010 р. ■ Виходить раз на місяць ■ Передплатний індекс — 49673, 90819 ■

Що спільного між ВГ «Основа» і EdCamp Ukraine?

Працює у царині

Усе буде по-білому: гасло EdCamp Ukraine 2018

Майже тисяча вчительок і вчителів, експертів та експерток у сфері освіти з усієї України та 11-ти країн світу приїхали на Четверту національну (не)конференцію незалежної вчительської спільноти EdCamp Ukraine, найбільшу освітянську подію країни. (Не)конференція відбулася 2–4 липня, вже традиційно — у Харкові. Засновники руху запевняють, що для них принципово не переносити національну подію до столиці, адже зміни можуть відбуватися де завгодно: і в обласних центрах, і в найменших селах.

EdCamp єднає освітян

Дослідження, спільно проведенні рухом EdCamp та Міністерством освіти і науки, засвідчують: 79% українського вчительства вважають, що чинна система підвищення кваліфікації педагогів потребує реформування. Аби зрозуміти, як саме хочуть розвиватися педагоги, та вирішити, що для цього має зробити державний менеджмент, на (не)конференцію завітала міністерка освіти і науки України Лілія Гриневич — адже рух EdCamp, по суті, став платформою комунікації реформи Нової української школи. Приїхав на форум і Уповноважений Президента України з прав дитини Микола Кулеба — питання захищеності дитячих прав та безпеки дитини були одними з пріоритетних на (не)конференції.

Ще однією важливою гостею стала співзасновниця світового руху EdCamp Хадлі Фергюсон (США).

Сьогодні EdCamp об'єднує десятки тисяч людей у 32-х країнах світу. Свого часу Україна стала однією з перших країн, що долучилися до ініціативи. Сьогодні український рух EdCamp — найчисленніший та найпотужніший у світі за межами США. За три роки в Україні відбулися 85 подій у форматі EdCamp, до спільноти долучилися понад 15 тисяч освітян.

Хадлі Фергюсон (Пенсільванія, США)

Навіть одна людина здатна змінити школу

«Завдяки зібранню такого рівня ми приєднусмося до всесвітнього руху EdCamp, що свідчить, зокрема, про готовність української педагогічної спільноти до інтеграції у світовий освітній простір та до реформування освіти на місцевому та загальнодержавному рівні», — зазначила Лілія Гриневич у своєму листі-привітанні до учасниць і учасників (не)конференції.

Наприкінці першого дня події відбулася відкрита дискусія вчительства з міністеркою освіти і науки. Її модерували телеведуча каналу 1+1 та кураторка премії Global Teacher Prize Ukraine Наталія Мосейчук та голова Ради ГО «ЕдКемп Україна», радник міністерки освіти і науки з горизонтальних зв'язків та інновацій в освіті Олександр Елькін.

“

«Навіть одна людина здатна змінити школу, — переконаний натхненник руху EdCamp в Україні, Олександр Елькін. — За умови, що вона чи він відповідають за те, що роблять, думають, чим кожна дія обернеться за кілька кроків. Відповіальність — одна з тих ключових цінностей, до яких ми хочемо привернути увагу. Є цінності, про які ми ще маємо подумати — чи вони підходять нам, сьогоднішнім. А є базові: безпека, чесність, простота й життєрадісність. І, найперше, — права людини, які є рівними, незалежно ні від чого. І права дитини, що їх ми, дорослі, маємо віддано й безкомпромісно захищати».

”

Іноземне експертне коло на EdCamp Ukraine 2018

Усі експертні
сесії тут

<https://goo.gl/Ee4ZNN>

Етан Борітцер
<https://goo.gl/wwt8Hj>

Нідерландський педагог-інноватор та інженер гри Флоріс Кут поділився своїми спостереженнями щодо креативності, інтуїції та саморозвитку.

Флоріс Кут
<https://goo.gl/cnp8dc>

Дослідники з Естонії та Франції Мікаела Снопкова й Ельмар Гамс говорили про те, як зберігати й обговорювати історію.

Мікаела Снопкова
й Ельмар Гамс
<https://goo.gl/DFdw1p>

Яков Гехт

<https://goo.gl/Ls8o3F>

Автор світових бестселерів для дітей Етан Борітцер (США) розповів, як використовувати книги, аби говорити з дітьми про такі складні речі, як любов, дружба, смерть.

Біргі Лоренц, учителька інформатики й дослідниця у Таллінському технологічному університеті, розповіла про практичну кібербезпеку та роботу із сучасними цифровими технологіями в школі. І це лише маленька частина того, про що йшлося.

Біргі Лоренц
<https://goo.gl/GCXYfK>

У школі є шалений запит на зміни

«Ну ж бо чесно: у школи як цілісного організму є шалений запит на зміни, — говорить віце-голова Ради EdCamp Ukraine і радниця міністерки освіти й науки з антидискримінації в освіті Олена Масалітіна. — Вона має і хоче поズбутися тих речей, що повертають її в минуле: грошових поборів, домінування сильніших над слабшими, випадків дискримінації, невключеності батьків до освітніх процесів, безправності учнівства, недієвих методик, нецікавих і неякісних підручників... Але щоб знати, як ефективно працювати в нових реаліях, як мінімізувати помилки, — потрібне живе професійне середовище, здатне саме себе регулювати. Необхідно зустрічатися і ділитися досвідом. Власне, ми працюємо саме для цього».

Команда проекту знає з попереднього досвіду: школи, чиє представництво побуває на черговому EdCamp'і, відчувають зміни вже протягом першого семестру навчання.

«Ми переконані, що всі учасники освітнього процесу мають стати партнерами, з рівними правами і вмінням вести діалог, — говорить менеджерка з PR і партнерства EdCamp Ukraine Ірина Міньковська. — Час подолати вузькі ієрархічні рамки, що заважають розвиватися. Чимала кількість учительства готова вибудувати з дітьми стосунки продуктивного наставництва. Освітні департаменти, міністерство мають стати аналітичними центрами, що швидкореагують на запити і не «спускають директиви», а допомагають змінюватися залежно від вимог часу та ситуації. Наше спільне завдання: вибудувати дієву систему, зробити ці процеси гуманними й ефективними».

Родзинки й активності EdCamp Ukraine 2018

Учасники й учасниці EdCamp'у ознайомилися з різними наявними в Харкові сучасними освітніми проектами і побували для цього в харківському літмузеї, найбільшій танцювальній школі в Україні All Stars, технічній студії «Винахідник» та Харківській школі архітектури.

Уже традиційно на EdCamp Ukraine відбулася низка відкритих уроків для дітей зі шкіл на лінії зіткнення, проведені педагогами з різних міст, а оцінювали їх ті, заради кого це все

EdCamp Ukraine 2018 у цифрах:

- 946 педагогів з 24 регіонів України
- 143 експертки й експерти з 11 країн світу

й затівається, — діти. Важливо, що на уроках давали зворотний зв'язок в обговоренні вчителі й учительки з усієї країни, а збірний клас був сформований учнівством зі шкіл прифронтових територій: Станиці Луганської та селища Георгіївка (поблизу Мар'їнки).

Також на всіх гостей чекали освітній квест та презентація партнерських ініціатив і проектів. На форумі працювали проект «Літературні посиденьки», експрес-експертиза освітнього контенту, книжкова галерея, благодійна крамниця на підтримку руху EdCamp на Спільнокошті Art-лабіринт освітянських мрій.

**Сторінка (не)конференції
для шкільних педагогів
EdCamp Ukraine 2018**
[https://www.edcamp.org.ua/
edcampukraine2018](https://www.edcamp.org.ua/edcampukraine2018)

Everything will be white as snow: motto of EdCamp Ukraine 2018

Almost a thousand teachers, experts in education from all over Ukraine and 11 countries of the world came to the Fourth National (Un)conference of Independent EdCamp Ukraine Teacher's Community, the largest educational event in the country. The forum was held on July 2–4, traditionally — in Kharkiv. The founders of the movement say that they don't want to organize the national event in the capital on principle as changes can occur wherever either: in the regional centers and in the smallest villages.

EdCamp unites educators

The survey jointly conducted by EdCamp and the Ministry of Education and Science shows — 79 % of Ukrainian teachers believe that the current system of their professional development needs a reform. To understand, how teachers want to develop themselves, and to decide what should be done by the state management, the Minister of Education and Science of Ukraine Liliya Hrynevych came to the (un) conference, as the EdCamp movement, in essence, has become the platform of the New Ukrainian School. Commissioner of the President of Ukraine for Children's Rights Mykola Kuleba came to the event as issues of protection of children's rights and child safety were among the priorities of the (un)conference.

One more important guest was the co-founder of the world EdCamp movement Hadley Ferguson (USA).

Even one person is able to change the school

«Thanks to the gathering of this level, we join the EdCamp world movement, that also proves, among other things, the readiness of the Ukrainian pedagogical community to integrate into the world educational space and to reform education at the local and national levels», Liliya Hrynevych claims in her greetings to the (un)conference participants.

At the end of the first day of the (un)conference there was an open discussion of the teachers with the Minister of Education and Science. It was moderated by the «1+1» TV channel announcer and the Global Teacher Prize Ukraine curator Nataliya Moseychuk.

Today, EdCamp brings together tens of thousands people

in 32 countries around the world. Once Ukraine became one of the first countries to join the initiative, and today the Ukrainian EdCamp movement is the largest in the world outside the United States. Over the past three years, 82 edcamps have taken place in Ukraine, and the community has already united 20,000 educators.

Hadley Ferguson (USA)

“

«Even one person is able to change the school», Oleksandr Elkin, Adviser to the Minister of Education and Science, inspirer of the EdCamp movement in Ukraine said. — Provided that she or he is responsible for what they do and think what each action will turn into in a few steps. Responsibility is one of those key values that we want to draw attention to. There are values that we still have to think about, whether they fit us today. But there are basic ones: safety, honesty, simplicity, and cheerfulness. And, the most important is the value of human rights that are the rights of everyone. And the rights of the child, whom we, adults, have to protect committedly and uncompromisingly».

”

Foreign experts at EdCamp Ukraine 2018

**Усі експертні
сесії тут**
<https://goo.gl/Ee4ZNN>

The work and ideas of many foreign and Ukrainian experts at EdCamp Ukraine 2018 were really useful to the new Ukrainian educational process. So, Yaakov Hecht, Adviser to six ministers of education in Israel, founder of the network of democratic schools, talked about Israel's education system 2.0 that is being tested now, in which every student is a teacher, and each teacher is a student.

Yaakov Hecht
<https://goo.gl/Ls8o3F>

The author of world bestsellers for children Etan Boritzer (USA) told how to use books to talk with children about such complicated things as love, friendship, death.

Etan Boritzer
<https://goo.gl/wwt8Hj>

The Netherlands teacher, an innovator and game engineer, Floris Koot shared his thoughts on creativity, intuition and self-development.

Floris Koot
<https://goo.gl/cnp8dc>

The researchers from Estonia and France, Michaela Snopkova and Elmar Gams, talked about ways of keeping and discussing history.

**Michaela Snopkova
and Elmar Gams**
<https://goo.gl/DFdw1p>

Birgy Lorenz, an ICT teacher and researcher at the Tallinn University of Technology, told about practical cybersecurity and work with modern digital technologies at school. And that's only a small part of what we talked about.

Birgy Lorenz
<https://goo.gl/GCXYfk>

The school has a crazy request for changes

«Let's be honest: the school as a whole organism has a crazy request for changes», EdCamp Ukraine program coordinator and Adviser to the Minister of Education and Science Olena Masalitina says. «It wants to get rid of those things that drag it into the past: monetary requests, domination of the stronger over the weaker, cases of discrimination, parents' exclusion from educational processes, students, who have no rights, unsuccessful teaching techniques, uninteresting textbooks... But to know how to work effectively in new realities, how to minimize mistakes, you need a living environment that is capable of regulating itself. You need to meet and share your experiences. Actually, we have been working exactly for that».

The project team knows from previous experience: schools, whose representatives attend a next EdCamp, will experience changes during the first term of the upcoming school year.

«We are convinced that all participants in the educational process should become partners, with equal rights and ability to conduct a dialogue», Iryna Minkovska, EdCamp Ukraine manager for communications and partnership. «It's time to overcome the limited hierarchical framework that does not allow to develop. Great number of teachers is ready to build a productive mentoring relationship with children. Educational departments, ministries should become think tanks that respond quickly to inquiries and do not «descend directives», but help to change according to time and situation requirements. Our common task is to build a functioning system, make these processes humane and effective».

Zest and activities of EdCamp Ukraine 2018

Participants of EdCamp got acquainted with various modern educational projects existing in Kharkiv, for example, they visited Kharkiv Literature Museum, the largest in Ukraine All Stars dance school, Inventor technical studio and Kharkiv School of Architecture.

Traditionally, EdCamp Ukraine hosted a series of open lessons for schoolchildren from the schools on the clash line. The lessons were held by teachers from different cities with the use of the author's

EdCamp Ukraine 2018 in numbers:

- 946 teachers from 24 regions of Ukraine
- 143 experts from 11 countries of the world

techniques. They were assessed by those for whom it all comes up — the students that came from the schools of the front-line territories: Stanytsia Luhanska and the village of Georgijivka (near Mar'jinka).

Among other interesting things, educational quest and presentation of partner initiatives were prepared for all the guests. The forum featured a Literary Gathering, a book gallery and charity store in support of school libraries on the clash line, and the Art-Maze of Educational Dreams.

**The page of the
 (Un)conference for School
 Educators EdCamp
 Ukraine 2018**
[https://www.edcamp.org.ua/
 edcampukraine2018](https://www.edcamp.org.ua/edcampukraine2018)

МОН дозволить педагогам підвищувати кваліфікацію в недержавних організаціях

79% українських учителів і вчительок уважають, що систему підвищення кваліфікації педагогів потрібно реформувати й робити це має Міністерство освіти і науки. Такі результати опитування 8427 педагогів з усієї України, що проводила ГО «ЕдКемп Україна» разом із МОН України — «Навчати й навчатися: як і куди зростати українському вчительству».

Міністерка освіти і науки Лілія Гриневич уважає, що реформування варто починати зі скасування монополії обласних інститутів післядипломної освіти. Закон про загальну середню освіту, якщо Верховна Рада ухвалить його восени, передбачатиме можливість для вчительства підвищувати кваліфікацію в недержавних організаціях.

«Закон «Про загальну середню освіту» деталізуватиме відповідну норму Закону «Про освіту» та передбачатиме можливість для вчительства підвищувати кваліфікацію в неурядових організаціях. Ми сподіваємося, що нам удастся закласти гроші на це у бюджеті на 2019 рік. Ми працюємо над цим із Міністерством фінансів, — повідомила міністерка на Четвертій національній (не)конференції EdCamp Ukraine 2018, яка відбулася в Харкові 2–4 липня.

«Як мінімум, ми розробимо критерії для всіх організацій, які займаються підвищенням кваліфікації шкільних педагогів. Перелік інституцій, які відповідатимуть критеріям, опублікуємо на сайті МОН, щоб педагоги змогли обирати. Таке навчання можна буде зарахувати до годин підвищення кваліфікації. До речі, якщо закон ухвалять, години зростуть удвічі», — повідомила пані Гриневич.

Пропозиції до критеріїв для визначення переліку таких установ EdCamp Ukraine презентує для обговорення взимку. Також вестиметься відкрите онлайн-обговорення на сторінці, де проводилось опитування.

В опитуванні «Навчати й навчатися: як і куди зростати українському вчительству» учительки й учителі також звертали увагу на найбільші прогалини у власній освіті. Так, 45% зізналися, що їм бракує знання іноземних мов, 43% хочуть дізнатися про профілактику професійного вигорання, 39% — про створення нового освітнього простору. 64% потребують очних курсів, тренінгів, а 54% задовільнили б і дистанційні форми навчання. 56% опитаних хотіли б скористатися програмами обміну в Україні та за кордоном.

**Опитування «Навчати
й навчатися: як і куди
зростати українському
вчительству»**
[https://www.edcamp.org.ua/
teachandlearn](https://www.edcamp.org.ua/teachandlearn)

За словами натхненника руху EdCamp Ukraine, радника міністерки освіти і науки Олександра Елькіна, опитування засвідчило, що найбільший запит від учительства — саме на міждисциплінарні теми: «Педагоги потребують знань, яких бракувало в інститутах післядипломної освіти. Що таке інклузивна освіта і як запобігати булінгу? Як працювати в умовах стресу? Де шукати гроші на освітні проекти? Щоб отримати відповіді, вчителям потрібно вільно обирати місця, де ці відповіді можна знайти. І якщо це буде недержавна установа, це не має бути проблемою. Головне — ефективність».

«Я вже втретє приїжжаю на EdCamp Ukraine і сподіваюся робити це надалі, бо це таке концентроване в часі та дуже ефективне для мене підвищення кваліфікації, — говорить учителька загальноосвітньої школи з села Трудолюб на Полтавщині Валентина Федоряка. — Дуже важливо розуміти світові тренди, дізнатися, як змінюються парадигми — і в методиках викладання, і в самих принципах взаємодії між педагогами, дітьми, батьками. Скажімо, цього разу ми багато говорили про педагогіку партнерства, яка передбачає, що рішення про освіту дитини ухвалюють родина і педагоги спільно, в обговоренні, тому відповіальність кожної сторони принципово зростає».

Олена Масалітіна, віце-голова Ради EdCamp Ukraine і також радниця міністерки освіти і науки, говорить, що йдеться не лише про порушення монополії державних інституцій, але й про їхній розвиток: «Важливо, щоб послуги наявних інституцій були доповнені альтернативними можливостями підвищувати кваліфікацію, — зазначає експертка. — Хочемо мотивувати державні й недержавні установи співпрацювати та розвиватися у потрібних учительству аспектах — і завдяки опитуванню ми тепер точніше розуміємо, які це напрями».

Я на EdCamp Ukraine 2018, тому що...

Ірина Вітренко, Харківська спеціалізована школа № 156

— На EdCamp'і я вдруге. Уперше приїzdila сюди 2016 року. Про подію дізналася від своєї колеги у школі: вона була учасницею першого EdCamp'у і з великим задоволенням розповідала мені про все, що тут відбувалося, та здивувалася, як я взагалі не чула про це.

Послуговуючись своїм досвідом минулої участі, я впевнена, що тут буде багато нових знайомств, неочікуваних зв'язків і багато цікавих ідей використання матеріалів для навчання дітей.

Мою попередню участь можна описати як учительський networking. Зібралися люди з усієї країни. Я була надзвичайно здивована, наскільки відкритими можуть бути вчителі. Коли ти щодня ходиш на роботу і бачиш одні й ті самі обличчя, у тебе майже немає часу на нові ідеї, на те, щоб порадувати себе. А на EdCamp когорта однодумців. Усі відкриті до спілкування — саме це мене вразило, я була цьому дуже рада.

Опитування «Навчати й навчатися: як і куди зростати українському вчительству» використають і для розроблення рекомендацій до законодавчих актів, що створюють на реалізацію нового Закону «Про загальну середню освіту». Адже у його проведенні EdCamp Ukraine зважали на досвід подібних опитувань у світі. Наприклад, дослідження Bill and Melinda Gates Foundation й TALIS від Організації економічного співробітництва та розвитку. Магістральними партнерами національного дослідження в Україні стали Міжнародний благодійний фонд «Відродження» і Представництво Фонду ООН у галузі народонаселення в Україні.

«Такого дослідження думки вчителя в Україні ніколи раніше не було, — зауважує менеджерка EdCamp Ukraine з PR і партнерства Ірина Міньковська. — Усі, хто взяли участь в опитуванні, представляють навчальні заклади усіх можливих типів і форм власності, працюють у школах на різних посадах, від кількох місяців до двадцяти й більше років, викладають у сукупності понад три десятки предметів, представляють усі регіони України, включно з АР Крим. Приблизно третина опитаних — педагоги з сіл та селищ міського типу. Зміни у системі підвищення кваліфікації — це тільки початок того, що можна зробити з даними, які ми отримали завдяки опитуванню».

Виbrane результати опитування опубліковано на інформаційних ресурсах EdCamp Ukraine, а повний звіт, доповнений після громадського обговорення, буде оприлюднено взимку. З нього можна буде також дізнатися, які потреби українського вчительства постають гостро, а які ще не усвідомлені, яку підтримку у професійному зростанні педагоги отримують на різних рівнях і якої — катастрофічно бракує, як часто і куди подорожують освітяни, які мають стереотипи та багато іншого. Також узимку для обговорення буде презентовано критерії для організацій — надавачів послуг підвищення кваліфікації педагогів.

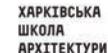
Партнери EdCamp Ukraine 2018

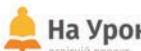
EdCamp Ukraine відбувається завдяки підтримці цих чудових організацій:

Проявлюємо
справи

Інформаційне партнерство:

МАЙБУТНЄ ЗА ВАМИ

ХАДЛІ ФЕРГЮСОН (Пенсільванія, США) — співзасновниця та виконавча директорка The EdCamp Foundation — завітала до Харкова на Четверту національну (не)конференцію EdCamp Ukraine 2018 та висловила білим воронам свою підтримку.

У своїй промові Хадлі Фергюсон зауважила: «Технології — це не інтерактивна дошка та проектор. Це те, як ми спілкуємся з дітьми, те, як ми використовуємо ресурси, що є навколо нас. Учительки і вчителі — це люди, від яких залежить майбутнє країни, адже всі видатні політики, лікарі, диктатори та мільярдери проходили через спілкування з педагогами».

*Відеозапис експертної сесії
дивіться за посиланням,
чи переходьте за QR-кодом
<https://goo.gl/Fnh2nM>*

Загальновідомо, що вчительська професія не є найпрестижнішою в Україні. Кожному п'ятому українському педагогові понад 50 років. Більшість випускників/-иць педагогічних вишів не мають бажання робити кар'єру у цій сфері, тому школи постійно потребують молодих спеціалістів.

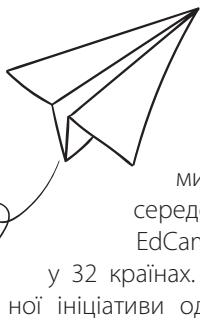
У різних країнах по-різному ставляться до професії вчителя. У США та Грузії, наприклад, порівняно з 80-ми роками минулого століття, зараз менше поважають педагогів, менше цінують їхню роботу. У Німеччині вчительство прирівнюють до держслужбовців, тому багато хто вважають, що вчитель/-ка просто приходить на роботу вранці, вдень — іде, а потім отримує за це непогані гроші. Але, на відміну від України, у Німеччині проблеми вчительства обговорюють і у політиці, і в пресі, бо розуміють, що це нелегка робота.

У Фінляндії, яка славиться на весь світ системою освіти, учителювання — це найбільш шанована професія. Фіні сприймають учителя/-ку як важіль змін, людину, яка

Коли маленька дівчинка Хадлі Фергюсон навчалася у школі, вона й гадки не мала, що через десяток років сама тренуватиме педагогів. Тепер, уже як директорка та співзасновниця міжнародного проекту EdCamp, вона зазначає: «Важливо, щоб учителі почали цінувати». Цього не досягти, якщо самі представниці й представники професії не почнуть змінюватися у сучасному світі, доки не почне змінюватися освіта.

навчає майбутнє країни. Останніми роками шляхом Суомі йдуть Естонія та Польща.

Школі як єдиному організму конче потрібні зміни. Ми повинні позбавитися речей, які тягнуть її у минуле: побори, домінування сильних над слабкими, випадки дискримінації, відсторонення батьків від освітнього процесу, безкарність, застарілі методики, нецікаві підручники. Для

того аби вміти ефективно працювати у реаліях цифрового світу, мінімізувати помилки, потрібне живе професійне середовище, здатне до саморегуляції. EdCamp об'єднує десятки тисяч людей у 32 країнах. Україна долучилася до міжнародної ініціативи однією з перших. Сьогодні український рух EdCamp є найбільшим у світі за межами США. Одне з головних завдань EdCamp — підвищити громадський статус учительства, підвищити рівень самоповаги педагогів.

Пані Фергюсон щиро переконана, що сучасні вчительки й учителі повинні не лише повчати дітей, але й самі навчатися. Вони мають встувати нову інформацію, а потім повернути її, вже перероблену, дітям. Також сучасний педагог має бути «у тренді»: однакові інтереси з учнівством

можуть допомогти не лише налагодити зв'язок у класі, але й дізнатися багато нового, зрозуміти, чим зараз живуть підлітки, чого вони прагнуть і про що турбуються.

Бути залученими до активного життя у класі — перший крок до того, аби стати близчими до своїх підопічних. Зараз майже кожний молодий учитель на уроках використовує цифрові технології. Узагалі, ідея міжнародного громадянства у цифровому просторі завойовує дедалі більше прихильності. Лише замислиться над цим: одну й ту саму інформацію водночас вивчають чи шукають в інтернеті десятки тисяч людей у різних точках планети!

Учитель/-ка має не лише вміти ввімкнути дітям фільм-презентацію, а також допомогти розкрити творчий потенціал, надихнути їх не лише на навчання, але й на саме життя.

Я можу вийти за межі класної кімнати!

(З привітального слова Хадлі Фергюсон на відкритті EdCamp Ukraine 2018)

«Кожні два дні ми створюємо стільки інформації, скільки ми не створювали з початку цивілізації до 2003 року, — зазначає генеральний директор Google, 2010. — Тобто світ зараз не стоїть на місці. Для того щоб виховати сучасну компетентну особистість, яка вміє думати, вчителі мусять постійно розвиватися, беручи до уваги сучасні світові тенденції».

«Прищепити любов до навчання — це основний незмінний принцип вчителювання, решту ми маємо змінювати», — уважає Хадлі Фергюсон, співзасновниця EdCamp із США.

«Часи, коли вчитель заходив у клас, зачиняв двері та починав працювати з учнями й ученицями, вже давно минули. Зараз ми мусимо змінити цю традиційну модель освіти. Це пов'язано з тим, що ми живемо у світі, що постійно змінюється», — так думала Хадлі 2008 року, тоді ж уперше використала Twitter для роботи. Саме тоді, спілкуючись з колегами з усього світу, вона вийшла за межі класу та межі свого закладу.

Перший «твіт» учительки історії середніх класів був про феодальну Японію. Майже миттєвий результат: американка, яка на той час проживала у Японії, одразу порадила, яку інформацію було б цікаво знати учнівству та на яких ресурсах її можна знайти.

«Я не сама! — сказала Хадлі собі. — Я можу вийти за межі класної кімнати».

Далі в Twitter вона стала частиною спільноти однодумців з усього світу, які почали думати про зустріч. Результат: 100 американських учительок і вчителів приїхали на перший EdCamp 2010 року в Філадельфії. Тоді ж було проведено ще 7 EdCamp у США, про які всі дізnavалися з «твітів».

Сьогодні в 33-х країнах проводиться 25 000 EdCamp. Через те, що організатори знаходяться в усьому світі, вони децентралізовані. Якщо хтось збирається організувати EdCamp, то може звернутися за допомогою до організаторів, а може зробити це самостійно.

Головною у форматі EdCamp є простота моделі. По-перше, участь є безкоштовною. По-друге, учасниці й учасники мають право «голосувати ногами». Тобто, якщо спочатку здавалося, що сесія цікава та корисна, а прийшовши, розумієш, що це не те, що потрібно, — можна спокійно підвестися та піти до інших локацій шукати корисне й цікаве саме тобі.

Яна Ступа

Гострі питання та щирі відповіді міністерки освіти **Лілії Гриневич**

*EdCamp Ukraine 2018 —
відверта бесіда
з міністеркою Лілією
Гриневич за посиланням
<https://goo.gl/CLtBek>*

ПРО ЩО ЙДЕТЬСЯ

Бачення МОНУ щодо
реформи системи
підвищення кваліфікації

1

Сутність реформи системи
підвищення кваліфікації

2

з 21:21 хв

10

Два варіанти розвитку
подій з ухваленням
Закону про загальну
середню освіту

3

з 25:02 хв

Субвенції для старшої
школи, участь місцевої
влади у фінансуванні,
«вчитель та політика»

11

Інвестиції у початкову школу, аудит
місцевої влади щодо використання
грошей освітньої субвенції

10

Риси, які важливо
мати педагогам

9

Проблема якості
підготовки вчителів
у педагогічних
вишах

12

Методики
навчання
з LEGO

13

Ліцензування
громадських
організацій, які
пропонують курси
для підвищення
кваліфікації вчителів

14

Проблема
вибору
підручників —
розчарування

15

Це було дійсно цікаво — вщерть заповнена зала, живе спілкування у всьому. Не було одностайності думок, тиші, а були гострі та незручні запитання агентів змін. Люди не соромилася на запитання ведучих дискусії — Наталії Мосейчук і Олександра Елькіна — демонструвати не тільки зелену цеглинку, але й жовту і, навіть, червону (цеглинки з комплекту ЛЕГО). Година, яка для пані міністерки за напруженням, можливо, тривала три. Вимоглива аудиторія обговорювала, інколи не погоджувалась, але здебільшого педагоги почули те, на що сподівалися. Час покаже, наскільки справдяться освітянські сподівання.

Пропонуємо нашій читацькій аудиторії «дорожню карту» відвертої бесіди з учасницями й учасниками (не)конференції міністерки освіти та науки України Лілії Гриневич.

Цей вказівник допоможе швидше та у зручніший спосіб отримати відповіді на запитання, що вас найбільше турбують.

“

Якщо цю реформу підтримуватиме більшість прогресивного суспільства і вона стане не моєю, а НАШОЮ, за нею будуть батьки, учителі, то жоден наступний міністр не зможе її зупинити...

”

4
Критерії та перелік організацій, що можуть підвищувати кваліфікацію вчителів

з 27:42 хв

5
М'яка сила та радикальні кроки в реформуванні системи підвищення кваліфікації

6

8
Про вчителів, відкритих до змін, та про тих, хто не прагнуть змін

з 42:41 хв

7

Горизонтальна комунікація

6

Зручність та ефективність дистанційного навчання

з 29:17 хв

17

16
Звернення до керівників шкіл як провідників реформи

з 1:08:20 хв

17
Класні журнали — паперові та електронні

з 1:09:05 хв

Ми втрутилися у ту сферу, на яку ніхто ніколи не звертав уваги... Найголовніше — це вчитель та його підготовка...

”

Рекорди EdCamp Ukraine 2018

EdCamp Ukraine — це незалежний освітній рух, що діє у 32 країнах світу. Це можливість поліпшення кваліфікації шкільних педагогів, підвищення статусу вчительок та вчителів та загалом реформування системи освіти України. (Не)конференції EdCamp проводяться у всьому світі в новому дискусійному форматі для співтворчості вчительок і вчителів.

Формат EdCamp посідає 6-те місце в рейтингу найінноваційніших освітніх організацій за дослідженнями The World's Top 10 Most Innovative Companies of 2015 in Education.

Тематичні напрями, що обговорювали на EdCamp Ukraine

- 1 Сучасні технології в освіті, нові педагогічні формати й інструменти, наука в школі, ресурси бібліотеки для освіти, виклики національної освіти.
- 2 Нові технології в навчанні, недискримінаційний підхід в освіті, інтеграція громад, англійська мова як державний пріоритет, обговорення мети сталого розвитку ООН в освіті та ґендерної рівності.
- 3 Спільні цінності для відповідального учительства у всіх країнах: освіта, гідність, свобода, мир; обговорення «Нової української школи»; створення в Україні інклюзивної освітнього середовища, що є запорукою зміни ставлення до людей з інвалідністю.
- 4 Партнерство; безпека дорожнього руху; забезпечення належної освіти дітям з тимчасово окупованих територій.

■ «Бейт Дан» Харків. Учасники EdCamp Ukraine 2018

Мета EdCamp Ukraine

Поліпшення кваліфікації шкільних педагогів, підвищення статусу вчительок та вчителів та загалом реформування системи освіти України. Сьогодні EdCamp Ukraine є найбільшим незалежним освітнім рухом у країні, до нього вже приєдналися 20 000 прогресивних педагогів.

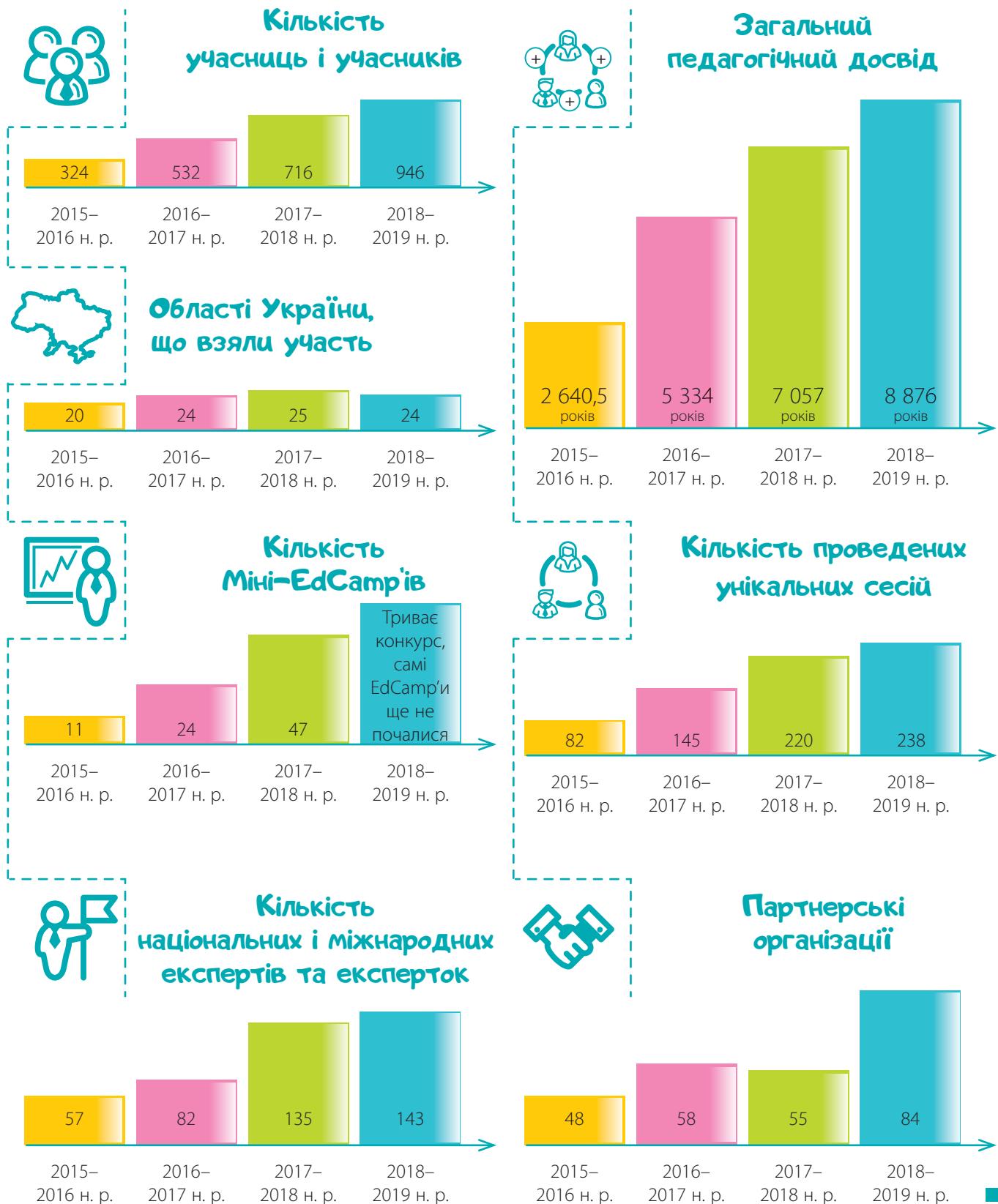
■ Майже 600 освітніх із різних куточків України взяли участь у флешмобі на майдані Конституції у Харкові

Закон «Про дві ноги»

Учасники й учасниці самі визначають, які з сесій відповідають їхнім потребам, які вони хотіли б відвідати та на який час там затриматись. Це «відсіює» неактуальні або презентовані в непривабливій формі виступи.

Принцип «Довгого хвоста»

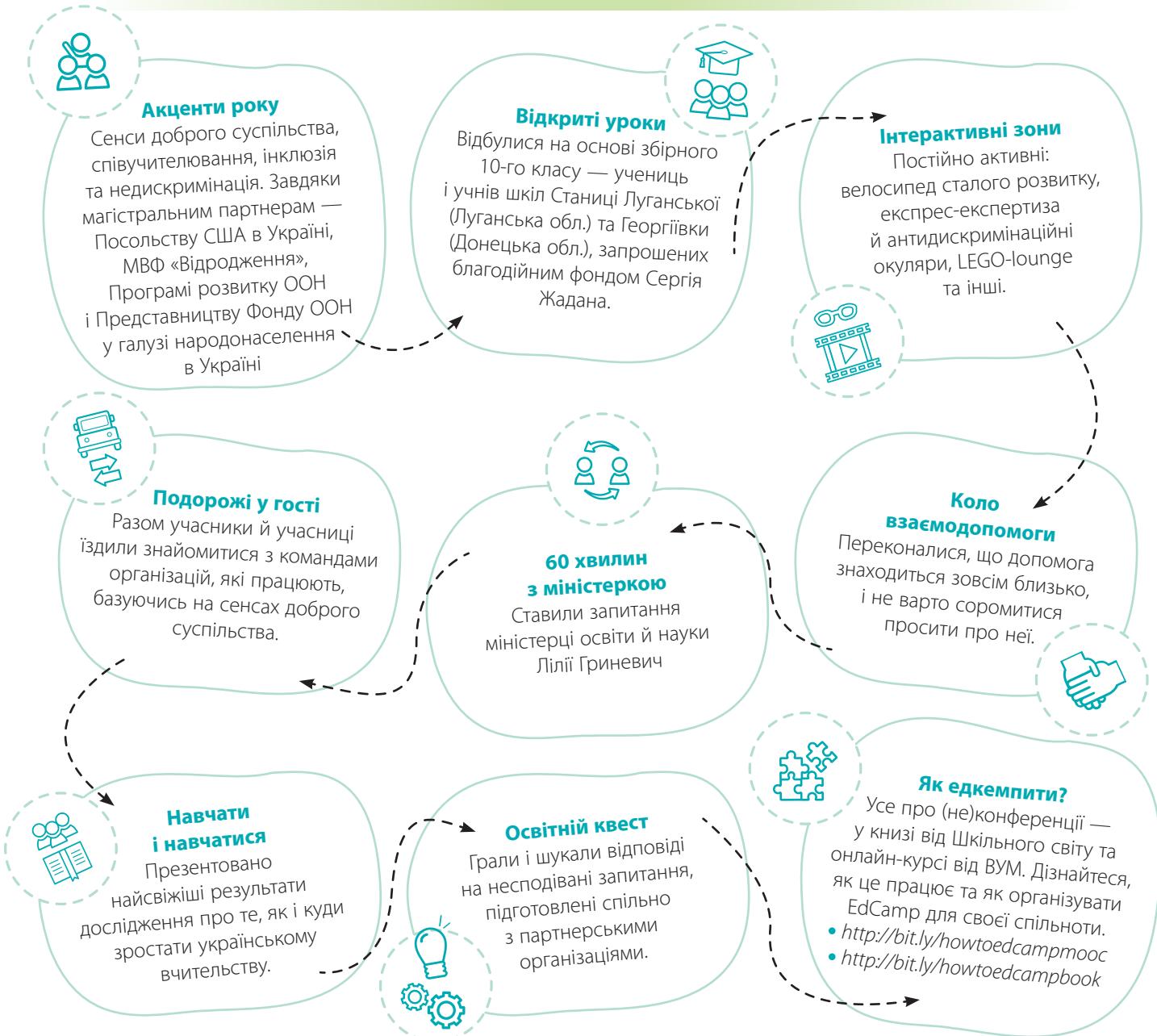
Цей ефект працює вже після (не)конференцій EdCamp Ukraine: повернувшись до регіонів, учасниці та учасники зможуть провести міні-(не)конференції для суспільств власних населених пунктів, просуваючи ідею активного та відповідального учительства по всій країні, а також продовжують співпрацю в професійному й приватному житті за межами подій.

EdCamp Ukraine 2018...

А що всередині?

Родзинки події

Міні-EdCamp:

прості відповіді на складні запитання

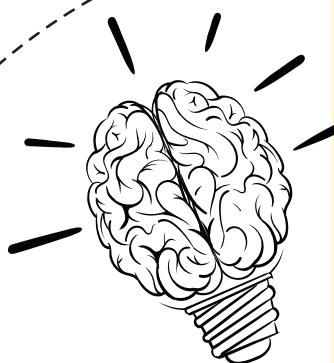
Біла ворона з довгим хвостом — цей дивовижний птах назавжди оселився в освітянській спільноті України з того часу, як ми долучилися до світового руху EdCamp. Тепер щороку між Національними (не)конференціями — зірочками спалахують міні-EdCamp'и, що організовують у своїх містах та селах білі ворони українського вчительства. Ми запропонували координаторкам і кординаторам міні-EdCamp'ів написати есе й поділитися своїми історіями успіху, враженнями, шляхами розв'язання проблем. Кілька відповідей — до вашої уваги!

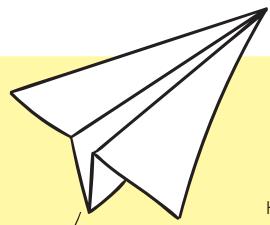

Яку пораду ви можете дати тим, хто хочуть організувати в себе EdCamp?

ОЛЕСЯ ЧАЙКІВСЬКА
Координаторка mini-EdCamp Yuzhne

Хочете організувати у себе міні-EdCamp? Не відкладайте на завтра своє бажання, впевнено беріться до доброї справи. Відвідайте будь-який із міні-EdCamp'ів, перейміть досвід. Зберіть команду та проведіть у своєму закладі тренування — спробуйте себе у ролі спікера/спікерки як учительської, так і експертної сесій. Оберіть тему, яка б вас надихала, і розпишіть мету (за технологією SMART). Переконайте потенційних меценатів, що ваша справа потрібна і їм! Запросіть експертів/-ок, які мотивують, людей, які прагнуть, щоб ваш асортимент тем був широким — для серця, для душі та для розуму. Бажано, щоб серед експертного кола були як відомі особистості, так і педагоги вашого закладу, фахівчині й фахівці вашого регіону. Створіть покрокові інструкції кожній групі: волонтеріату, фасилітаторам/-кам, групі реєстрації. Продумайте власний бренд: емблему, футбольки, промо тощо. Потурбуйтесь про максимальне інформування, запросіть до партнерства ЗМІ. Пам'ятайте, що в першу чергу ви проводите захід для себе. Тому пропишіть на видноті, біля плану дій, відповіді на ключові запитання: що дасть EdCamp вам особисто, вашому закладу, вашому місту? Створіть атмосферу інакшості та свободи, щоб кожна особа, яка братиме участь у події, відчувала свою причетність! Залучіть до волонтерського корпусу учнів і учениць вашого закладу, батьків, випускників/-иць, щоб максимально панувала атмосфера неформальності. Звертайтесь за консультаціями та контактами до основної команди EdCamp Ukraine, а також до тих, хто мають досвід проведення регіональних подій, тоді ви отримаєте всебічну підтримку! Зробіть свій mini-EdCamp ПОДІЄЮ, аби все було на вищому рівні, а водночас по-домашньому — щиро, гостинно, красиво. Не бійтеся експериментувати, більше «родзинок та цукатів»!

МАЙЯ ТУТАЄВА

Координаторка міні-EdCamp Khmeljove

Якщо заплануєш щось робити і постійно навколо цієї проблеми обертаються всі думки і не тільки твої, то в народі кажуть: «Ох і заварив/заварила же ти кашу...». Пропоную рецепт смачної каші під назвою «міні-EdCamp».

Візьміть 3–4 однодумиць і однодумців, ретельно обшпарте їх крутым кип'ятком драйву. Додайте смаку мотивації та залиште на тиждень у теплому людному місці. За тиждень до драйвової та вмотивованої суміші, яка має збільшитися в об'ємі принаймні вдвічі, додайте прянощів теми, що найбільше хвилює вчительство вашого регіону.

Оберіть «смачних» спікерів і спікерок поміж відомих брендів у «супермаркеті» EdCamp Ukraine і долучіть їх до страви за смаком, ураховуючи гостроту теми та насолоджуючись ароматом новизни.

Щоб страва мала присмак кулінарних смаколиків вашого краю, додайте родзинок з місцевого освітнього саду.

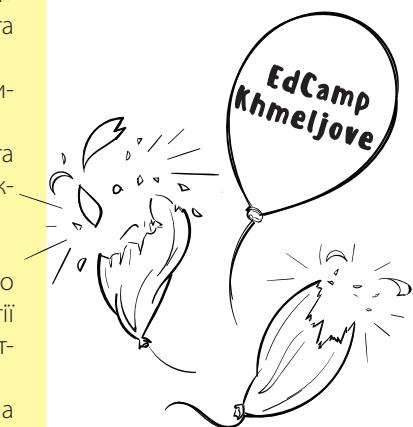
Підсолідіть кашу фінансовим цукром з бюджетних «потічків» органів влади та місцевих партнерів, приправлених запевняннями, що вони мають унікальну можливість долучитися до створення НУШ уже сьогодні.

Полийте соусом любові, гарного настрою і доброти!

Роздавайте цю смачну страву великою ложкою всім голодним і спраглим до змін в освіті та своїй свідомості. Постійно доливайте до каші власні потоки енергії та тримайте у підігрітому стані. Підсильте смакові рецептори та враження від святкової трапези музичним супроводом.

Великий святковий стіл сервіруйте гарними фотозонами. Хай духмяна каша приваблює охочих за рахунок створення інформаційних постів у Фейсбуці та смакує до душі.

Смачного всім міні-EdCamp'у!

НАТАЛІЯ ЗИМА

Координаторка міні-EdCamp Khmelnytskyi A.Mazur Lyceum

1. Для організації події потрібно створити не просто групу, а повноцінний штаб з чітким розподілом обов'язків.

2. Найболючіша тема — бюджет. Це вже після події усвідомлюєш, що і як можна було зробити ефективніше. Насправді спільнота відповідального бізнесу та батьківства також формується, а завдання вчительства: сприяти цьому процесу. Хотілося б мати можливість навчитися бюджетувати різні освітянські події.

3. Наші ученици й учні — це ті, для кого ми власне і працюємо, розвиваємося та об'єднуємося. Залучення учнівства до волонтерської діяльності на події — об'єднувальний та супер-виховний момент. Наші волонтери/-ки стали «родинкою» та обличчям міні-EdCamp Khmelnytskyi A .Mazur Lyceum. Реєстрація до волонтеріату он-лайн та мотиваційні тренінги мали свої результати.

СВІТЛАНА ТИРА

Координаторка міні-EdCamp Kharkiv School № 2

Якщо ви вирішили провести міні-EdCamp у своєму закладі, то, перш за все, просто вірте, що вам усе вдасться! І посміхайтесь. Саме так: робіть усе з посмішкою.

Виберіть цікаву та актуальну тему, ретельно продумайте, якою буде цільова аудиторія, та які сесії будуть цікаві саме цим учасникам та учасницям. Потім подумайте, кого ви можете запросити як експертів та експерток з цих питань.

Намагайтесь якнайкраще розрахувати всі витрати та джерела фінансування, продумайте, що вам необхідно за будь-якого бюджету, а від чого можна відмовитися за недостатньою фінансовою підтримки.

ОЛЕКСАНДР ДАЦЕНКО

Координатор Міні-EdCamp Oleksandrija

Перш ніж організувати захід, ви повинні чітко розуміти мету його проведення. Якщо визначитеся з метою, вона і спрямує вас на певну тему. Важливо, щоб тема була максимально зрозумілою не тільки для вас як для організатора, але й для всіх можливих учасниць і учасників. Далі працюємо з календарем. Ви маєте вибрати максимально вільний день, аби ваш міні-EdCamp відвідало якомога більше людей. Проаналізуйте, на які ще події очікуєте в період проведення вашого заходу. Можливо, місяць насичено активностями і краще перенести його у часі? Наступне — це спільна робота команди, яка проводить захід. Розподіліть між собою обов'язки: план проведення, робота з експертним колом, логістика, кейтеринг тощо. Переконайтесь, що готові всі роздавальні матеріали, всі учасники/-ці та експерти/-ки підтвердили свою присутність і знають, як дістатися місця проведення. Не забувайте за демократичні принципи EdCamp, що значною мірою сприяють новому знанню, знайомству, налагодженню подальшої співпраці між колегами з різних регіонів і створенню потужної спільноти відповідального вчительства.

ГАЛИНА ФУРДИГА

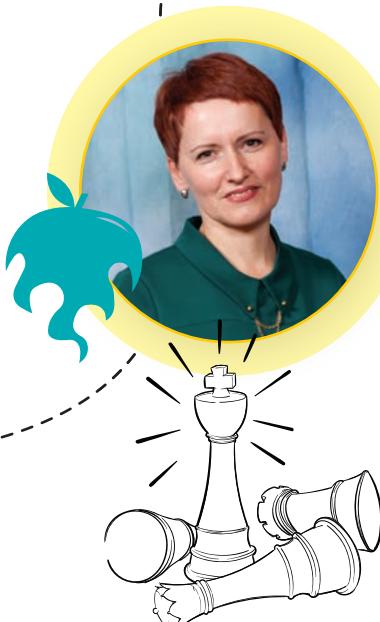
Координаторка міні-EdCamp Chernivtsi Gymnasia

«Хочу, аби був третій день по весіллі», — кажуть у нас на Буковині. І ми вкотре переконуємося, якою влучною є народна мудрість!

На третій день після неймовірно драйової едкемпівської суботи 31 березня нарешті зменшилося напруження, нормалізувалися тиск і температура, а мозок з вулканічної маси перетворився на сіру речовину. О блаженні хвилини відпочинку!

Але настав день четвертий... Агов! Люди! Де ви?..

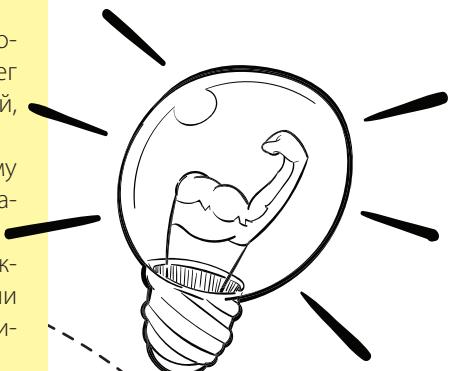
Шановні колеги, придумайте собі «на третій день після весілля» ще одну подію, бо загинете від нудьги! (це наша порада №1 — і це дуже серйозно!). Можна, наприклад, усією командою (а ви мусите створити команду, тобто від 3 до 10 енергійних, творчих, натхнених вами вчителів і вчительок — порада № 2) провести свято створення ментальної карти «Історія нашого успіху» (знадобиться для вашого есе — порада № 3).

До речі, створена вами команда має перед вашою подією витримати випробування дорогою: відвідайте разом хоча б дві афілійовані (не)конференції у колег (порада № 4). Так ви отримаєте безцінний досвід, знайдете супер-цікавих людей, матимете ще більше натхнення творити!

Завдяки EdCamp'ам у Києві (координатор Сергій Горбачов) та Хмельницькому (координаторка Наталя Зима) нам удалося виконати без зусиль аж три пункти нашого плану: волонтерство, бізнес, SWOT.

Детальний план-простирадло (порада № 5) висів у нас там, де кожен і кожна могли не тільки прочитати, але й додати свою пропозицію. Так ми сформували батьківські, вчительські, учнівські майстер-класи; так виникла ідея продавати учительські напрацювання за ЕдКоїни.

З якими труднощами ви зіткнулися під час підготовки, проведення, підбиття підсумків?

ОЛЕСЯ ЧАЙКІВСЬКА

Координаторки mini-EdCamp Yuzhne

Головне правило: не бійтесь труднощів, сприймайте їх як шліфування вашої майстерності. Під час підготовки не всі члени команди можуть упоратися зі своїми завданнями, тому будьте гнучкими, залучайте до роботи волонтерів/-ок, які підхоплять роботу. Також перерозподілайте обов'язки, прописуйте разом інструкції, влаштовуйте рольові ігри, відпрацьовуючи певні моменти.

Ваш головний спонсор може затримати фінансування або відмовитися від обіцянок, тому залучайте більше партнерів! Будьте підприємливими: певні витрати можуть покрити авторські сувеніри, що залюбки придбають гості.

Хтось з експертного кола за декілька днів повідомить про неможливість виступу на вашому заході. Заздалегідь потурбуйтеся про заміну. Рекомендуємо завчасно домовлятися про експертні сесії, профінансовий бік співпраці (приїзд, проживання, забезпечення необхідними матеріалами та технічними засобами).

Під час проведення: перебої з WiFi — домовтеся завчасно зі службою технічної підтримки, а також будьте готовими роздавати власний інтернет, для цього в кожній аудиторії мають бути фасилітатор/-ка, модератор/-ка та волонтер/-ка.

Під час формування учительської сесії може бракувати активних педагогів. Завдання фасилітаторської команди: надихнути аудиторію, дати можливість розкритися потенціалу присутніх. У жодному разі не готуйте завчасно експертів/-ок, які перехоплюватимуть ініціативу. Все, що готується цього дня, має бути свіжим, відмовтесь від напівфабрикатів... Не бійтесь! У вас чудова аудиторія, у якій кожен і кожна має свою фірмову страву!

Якщо ви проводите афілійований EdCamp, то до вас, швидше за все, не зможуть завітати представники команди EdCamp і провести особливу сесію Нової української школи. Проведіть невеличкий освітній підсумковий пітчинг із залученням креативної людини, потурбуйтеся про зворотний зв'язок!

У день EdCamp'у насолодітесь працею команди. Ваше вишукане освітнє меню ощастилив усіх, хто вміють не тільки брати, але й віддавати!

СВІТЛНА ТИРА

Координаторка міні-EdCamp Kharkiv School № 2

Вразила цілковита байдужість місцевих керівників освіти до (не)конференції. Розпочинаючи від «Чому саме ми? У нас що, інших шкіл у районі немає?» та «Надайте нам офіційний папірець від МОН України» до цілковитої байдужості та ігнорування після того, як з'явився лист МОН про те, що ЕдКемп — це форма підвищення учительської кваліфікації. Будьте готовими до того, що окремі учасники та учасниці не помітять, які красиві фотозони, класна програма, цікаві майстер-класи, екскурсії, інші активності. Проте обов'язково дорікнуть, що в туалеті закінчився папір і комусь забракло ковбаси. Хто за чим приїде, на те і звертає увагу.

ІРИНА ХАЛІМОВСЬКА

Координаторка міні-EdCamp Berdychiv Lyceum № 15

Траплялося, що люди, яких не було зазначено у списках, приходили із роздрукованими запрошеннями. Тому ми пропонували залишитися на події, але не вдавали сертифікату й друкованих матеріалів.

Під час проведення брали участь волонтері/-ок для підключення техніки.

Підсумкове відео не встигали зробити, тому ми зволікали як могли — і у нас усе вийшло.

ВІКТОРІЯ ГРИНЬКО

Координаторка міні-EdCamp Sloviansk

Деколи ми ловили себе на думці, що «хто не з нами, ті проти нас». Потрібно зупинятися та нагадувати собі, що всі люди різні, зі своїми поглядами, життєвими обставинами, і всім не може бути важливе те, чим живете ви. Люди не завжди наявіть розуміють, про що ви говорите, а нове лякає.

Колеги, на яких ми розраховували, нас не дуже підтримали, або приходили без реєстрації, або приходили «просто подивитись». Звісно, це обурювало, але з іншого боку, у нас була величезна кількість учительок і вчителів з різних областей України, які захопилися ідеєю провести EdCamp у себе в школі.

Якщо все відбудеться на вищому рівні, будьте готовими, що керівництво вислухає подяки та схвальні відгуки, але обов'язково знайдеться людина, яка прокоментує все не на вашу користь. Або взагалі повідомить, що ви молодець, але більше не варто того робити. Система освіти дуже дивується, коли щось відбувається на добровільних засадах, якісно та без примусу.

ЮЛІЯ ГРИГОРЕНКО

Координаторка міні-EdCamp Reshetylivka

Не сумуй, якщо відразу щось піде не так.

Без поразок й перемога не така була б на смак.

Тож ніколи не вагайся в тім, що робиш ти:

Домовляйся, сперечайся, маєш мету — до неї йди.

Які зміни відбулися у вашому житті (професійному, особистому) й у вашому навчальному закладі в результаті організації міні-EdCamp? — Ваша історія успіху

СВІТЛНА ТИРА

Координаторка міні-EdCamp Kharkiv School № 2

Для мене лозунг «EdCamp здійснює мрії» не просто слова. Саме завдяки (не)конференціям у мене зараз є реальна можливість створити навчальний заклад своєї мрії, бо мене запросили очолити школу видавництва «Ранок»!

А ще неоцінений скарб, що з'явився у моєму житті,— це друзі та подруги, однодумці й однодумиці з усієї України. Це така міцна підтримка, яка дає змогу працювати та рухатися далі в освіті, не стояти на місці та не здаватися у важкі хвилини.

ІРИНА ПРИБІНСЬКА, ЛЮДМИЛА ШВАНДАРЕВА Координаторки mini-EdCamp Stanytsia Luhanska

Виходимо на освітній фронт! Це була яскрава, впевнена і вдала спроба донести, що рухати зміни можна навіть на межі війни й миру. Виявилось, що для того, аби змінюватись та змінювати, не обов'язково мати ідеальні умови, великі кошти, сучасне обладнання або чекати кращих часів.

Жити на лінії бойового зіткнення означає постійно чути постріли та рев моторів військової техніки, бачити, що в твоєму селищі з'являються нові обеліски, відчувати, що все не так, як раніше, й часом немає звичних для цивілізованого світу речей, бракує сил фізичних, моральних... Інколи це пригнічує, інколи це зневірює. Але! Щоб змінити своє життя, життя оточуючих, зробити майбутнє дітей кращим, яскравішим, не важливо, де ти, — важливо, що ти робиш.

Міні-EdCamp Stanytsia Luhanska — це наш внесок у розбудову держави, у майбутнє наших дітей, це доказ того, що ми зробили свій вибір і ми відповідальні за нього.

І він відбувся! Яскравий, незвичний, сучасний. Розбудив у серцях учительства Луганщини бажання жити по-новому, зробити Нову українську школу яскравою, живою, а не застиглою в сумнівному очікування кращого майбутнього.

Ми отримали величезний багаж безцінного досвіду і, головне — довели собі, що ми можемо змінюватись та змінювати!

Якщо хтось ще сумнівається, чи проводити міні-EdCamp, ми закликаємо: скажіть собі «Так!» і йдіть уперед до своєї мети, просто беріть і робіть! Навколо вас з'являться однодумці, ви станете командою, ви зможете змінити своє життя, життя колег та дітей.

Важливу роль відіграють ті самі звичні матеріальні труднощі, які завжди гальмують наші прагнення. Але якщо дуже чогось бажаєш — увесь усесвіт допомагає тобі! Поруч з нами завжди є ті, хто підтримають та підставлять своє міцне плече.

То що ж ми маємо тепер? Ми, як і сотні освітян Луганщини, дивимось на освіту та школу по-новому, працюємо у нових форматах, мислимо інакше, бо інакше вже не можемо. Багато друзів по всіх куточках України, можливість співпраці, запрошення, пропозиції, відгуки...

Ми ще довго будемо жити неспокійно після цієї незабутньої події, але жити не спогадами, а бажанням будувати Нову українську школу, починаючи із себе!

ГАЛИНА ФУРДИГА, ТЕТЯНА РУСНАК

Координаторки міні-EdCamp Chernivtsi Gymnasia № 5

Чорні ворони каркали, тобто запитували: «І що, заробили плюсик перед МУО, ОДА?», «І треба вам той клопіт?», «У вас що й канікул не було?», «А зошити перевіряти вночі будете?» і т. ін. На що ми, білі ворони, відповідали: «У нас було аж 7 (сім!) причин ЦЕ зробити!»

Перша причина. Ми всі — 50 учительок і вчителів, стільки ж учениць і учнів та батьків — об'єдналися навколо однієї справи. Як же натхненно ми працювали!

Друга. Ми всі — 50 учительок і вчителів, стільки ж учениць і учнів та батьків — упевнились у тому, що зміни можна починати з однієї людини, з одного колективу, в одній школі!

Третя. Ми всі — учительство, учнівство, батьки — мали змогу приміряти нові ролі: логіста, медіа, оператора, менеджера, готельєра, ресторатора, адміністратора, волонтера.

Четверта. Наша гімназія знаходиться (так уже склалося!) в центрі міста, області, подій. За рік ми проводимо від 6 до 16 демонстраційних заходів для вчителів/-ок міста, області, країни. Усе — як завжди. Прийлося. EdCamp — це новий формат, нові можливості, нові перспективи!

П'ята. Ніхто нам не заважав проводити! Ніхто не вказував, що хоче бачити і як це бачить! Ніхто не вимагав 100 звітів на 100 заходів! Натомість: були безцінні поради, щирість у спілкуванні, підтримка ініціативи! Воістину — «Бери й роби!»

Тепер по одній особистій перемозі:

Я, Галина Фурдига, припинила боятись прямого ефіру!

Я, Тетяна Руснак, переконалась у цікавості світу — розмаїтті характерів людей, думок та ідей.

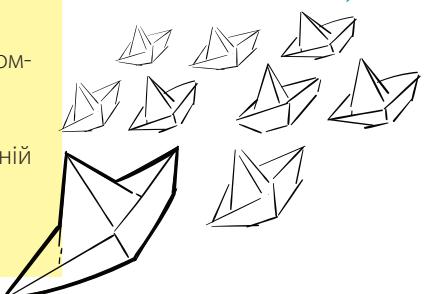
НАТАЛІЯ НАГОРНА

Координаторка міні-EdCamp Nizhyn

Загалом формат EdCamp дає змогу вчительству:

- побачити наявні проблеми сучасної середньої освіти та визначити їхні витоки;
- усвідомити нагальність потреби та актуальність освітніх змін;
- зібрати варіанти розв'язання наявних проблем від експертного кола і колег;
- з'ясувати особливості та принципи Нової української школи (у теорії та на практиці);
- вибудувати шляхи втілення інноваційних ідей;
- налагодити контакти між активними вчителями і вчительками;
- сформувати відповідальну і новаторську освітянську спільноту, здатну до саморозвитку та креативної взаємодії;
- «заразити» інноваційними педагогічними ідеями колег;
- спонукати до методологічних експериментів та сміливості бути педагогом-новатором, творити;
- втілити ідею вільного вибору напряму вчительської самоосвіти;
- плідно провести час у середовищі однодумиць і однодумців, у позитивній невимушній атмосфері альтернативних можливостей і свободи.

Усе це обов'язково матиме свої результати як близькі, так і перспективні.

ЛЕОНІД МИРОНЕНКО
Координатор міні-EdCamp Poltava

Якщо визначати, яку роль відіграє EdCamp у моєму особистому житті, яке потім проєктується і на моє професійне життя, то точно знаю, що я ЗМІНИВСЯ. Зі мною відбулася спочатку трансформація внутрішня. Я розмірковував над моїм ставленням до учнів і учениць... Я почав їх чути. Зрозумів, що ставлення моїх шкільних вчителів не повинне визначати мої взаємини з учнівством. Та найголовніше — я зумів подивитися в очі комплексам дитинства, прийнявши їх. І саме це стало основою для зовнішніх змін. Змінюватися на краще ніколи не пізно. Виявляється, разом з комплексами мої деякі вчителі розвинули в мені щось значно більше — дух переможця! Чи легко це було зрозуміти? Ні! Та знайомство з людьми, які вірять у справу, яку роблять, людьми, які, маже не знаючи мене, підтримують мене навіть на відстані, людьми, які дарують радість та зігривають теплом свого серця, людей, яких для мене відкрив EdCamp, допомогло мені це зрозуміти.

ЛЮДМИЛА ХОРЬКОВА
Координаторка міні-EdCamp Kryvyi Rih

У процесі підготовки до EdCamp Kryvyi Rih я зрозуміла, що головний результат моєї роботи (не тільки за період EdCamp'у, а за весь 40-річний педстаж) — це мої колеги: розумні, прогресивні, творчі, терплячі, які завжди у пошуку. І моя історія успіху в тому, що ті ідеї, які приносила до школи, ті плани, що ми генерували разом, — живуть! Вони потрібні дітям! І зараз педагоги, яких я навчала чогось нового, пішли вперед, і я можу у них навчитися! Не знаючи ще про едкемпівський принцип «довгого хвоста», він у нас працював! Головна історія нашого успіху — це наші діти, які не тільки у школі навчаються жити, а вони живуть!

Рух EdCamp навчив нас просуватися вперед, перемагати себе і відчувати радість від цього, працювати душою та серцем, вірити у найкраще. Як каже мій чоловік: «Почуватися людиною, яка себе поважає». Дякую, EdCamp!

Я на EdCamp Ukraine 2018, тому що...

Флоріс Кут, педагог-інноватор, Нідерланди

— Сьогодні вже другий день, коли багато людей зібралися, аби поспілкуватися, навчити чогось нового одне одного. Я не знат, чого очікувати, адже і на подібній (не)конференції, і в Україні я вперше. Я чув багато історій про вашу країну, але не всі були позитивні. Тому я приїхав сюди з відкритим серцем і чистим розумом.

Я хотів би побувати на багатьох лекціях, але мені знадобилося багато часу, аби підготувати свою доповідь. На деяких сесіях я був присутній, але найчастіше я йшов раніше, бо швидко втомлювався від постійного перекладу з української англійською.

У своїй доповіді я дав декілька порад педагогам. Самому учніству я хочу сказати таке: ви повинні бути відкриті новому, відкриті питанням і проблемам, що ставлять перед вами вчительки і вчителі, замість того, аби просто чекати, коли вам принесуть матеріал. Таким чином ви можете ознайомитися з безліччю актуальних для всього світу проблем. Також учні й учениці повинні вміти відстоювати те, що їм важливо, те, що вони хочуть вивчати.

Етан Борітцер

Як використовувати книги, аби говорити з учнівством про складне

Спершу ми побачили книги Етана Борітцера в холі EdCamp'у, нас здивували й зацікавили назви «Що таке смерть», «Що таке Бог», «Що таке любов». Взяли до рук, погортали і захопилися читанням, ледве встигли на сесію до автора цих бестселерів. Книги Етана Борітцера перекладені 16-ма мовами, а видання для України двомовні — паралельно з українським текстом наведено оригінал англійською.
Навіщо Етан пише свої книги, як їх читати і як говорити з дітьми про складне — американський письменник розмірковував разом з українським учительством.

Відеозапис експертної сесії
дивіться за посиланням, чи переходьте
за QR-кодом <https://goo.gl/y3xM46>

— Ну ж бо поговоримо про те, які особисті та соціальні теми є цікавими для дітей. Назвіть теми, що виходять за межі шкільної програми, — починає Етан свою сесію із питання. Залом лунають відповіді.

- Наркотики.
- Статеве дозрівання, кохання.
- Питання гендеру! Розлучення. Домашнє насилиство.
- Агресія, і як протилежність її — депресія та суїцид.
- Правила виживання, бо війна дуже близько до нас...

— Люди мене питают, — каже Етан, — чому я не пишу книжку «Що таке війна», але мені більш цікаво дізнаєтися, що таке мир, і поговорити про це. Тож одна з моїх книжок має назву «Що таке мир», а в ній є картинки війни.

Не дивно, що американських дітей цікавлять ті самі самі питання, що й українських дітей. Книжки Етана

Борітцера актуальні для маленьких і дорослих в усьому світі. Так, саме й для дорослих, бо виявляється що батьки й учителі не завжди знають усіх відповідей, просто вони припинили їх шукати.

— Раніше ці теми зазвичай або замовчували, або обговорювали вдома. Зараз, коли обидва батьки працюють, їм часто бракує часу й терпіння на довгі розмови з дитиною. Діти приходять до школи і ставлять всі ці питання. І педагоги мають допомагати їм у пошуках відповідей. Один зі способів, яким ми можемо розпочати розмову з дитиною на складну тему, — це використати гарну книжку, — продовжує Етан.

Коли дитина приходить до школи, то починається процес соціалізації. Вона налагоджує стосунки з іншими дітьми — і тут не уникнути проблем. На жаль і цькування — теж інтернаціональна тема.

Хороша книга для дітей також допомагає і дорослим!

Як дитині навчитися виявляти свої почуття, аби не образити інших? Чому дитина починає знущатися з когось слабшого за себе? Етан Борітцер переконаний, що все починається з родини.

— Родина — це перша соціальна ланка. Дітей обирають у дома, тому вони виливають свій страх та агресію на інших. Я написав книжку «Що таке родина». Перед тем, як писати на будь-яку тему, я проводжу дослідження, що триває 3–4 місяці. Розпочинаючи розмову з дитиною, ви можете сказати, що в книжці вона знайде значно більше інформації, ніж може уявити.

Навіщо дітям розмірковувати на такі непрості соціальні теми? Вони набувають нового досвіду, позитивного й негативного, переживають, налякані, або отримують інформацію, що протирічить одна одній. Завдання батьків і педагогів: підтримати їх на цьому шляху, дати їм психологічну зброю.

— Чого ми хочемо навчити дітей, говорячи на складні теми? — цікавиться Етан і відповідає — допомогти дитині позбавитися емоційних або фізичних проблем, навчити спілкуватися та вільно говорити про проблеми, пояснити їй людську природу та мотивацію для того, щоб вона сприймала себе чесно та цілісно. Ми прагнемо показати дитині, що він чи вона — не перші, хто мають справу з такою проблемою. Маємо показати дитині, як застосовувати критичне мислення, емоційний інтелект, щоб розв'язати свої проблеми самостійно.

Але це не завжди вдається. Бо не завжди дорослі є лідерами й авторитетами для дитини. Часто трапляється, що ми ходимо до школи, а наші вчителі нас не надихають. Чому у мене незадовільні оцінки з математики? Тому що учитель був нудним. Така людина не може бути лідером.

Можливо, тому Етан Борітцер і почав писати книжки, що книга у спілкуванні дорослого з дитиною нейтральна. Вона не примушує дитину бездоганно робити домашні завдання, не гринає, не поводиться «не модно». Книжка є так званою третьою стороною, що не пристає ані на позицію вчителя, ані на позицію батьків. А це важливо у підлітковому віці, коли діти стають дуже брутальними, ім байдуже до слів батьків та вчителів.

— Я був таким! — посміхається Етан. — Моя реакція була: «Не говори зі мною, адже ти старий!».

Книжки формують дитячу уяву за допомогою текстів та ілюстрацій. Їх можна перечитувати, щоб зрозуміти тему краще, вони стають особистими скарбами.

Книги Етана Борітцера не є готовим набором відповідей чи алгоритмом розв'язання проблеми. Швидше вони пропонують ще більше питань і таким чином спонукають людину мислити.

Наочник сесії Етан Борітцер дає поради, як використовувати книжки у спілкуванні з дітьми.

- 1 Оберіть правильний матеріал для читання. Матеріал має відповісти віку дитини та її життєвому досвіду. Якщо дитина запитує про смерть, слід знайти книжку, де це все описано відповідно до її віку.
- 2 Книга має бути написана легкою та зрозумілою мовою, проілюстрована відповідно до контенту.
- 3 Книга має бути порекомендована для читання бібліотекарем, батьками або іншою людиною.
- 4 Під час читання поставте дитині декілька своїх запитань: «Де це відбувається? Хто головні персонажі? Коли це? Що відбувається? Чому це відбувається?» Здебільшого дитина може з розумним видом кивати головою, але не розуміти, «чому вовк женеться за поросям».
- 5 Дитину потрібно заохотити самоідентифікувати себе в книжковій історії, щоб дорослий міг побачити, яка саме проблема хвилює дитину. Запропонуйте їй розповісти, чи відбувалося таке з нею, чи відчуває вона таке. Запитайте: «Що робитимеш, якщо таке станеться?»
- 6 Дитині, яка читає, потрібно пережити момент найвищого емоційного напруження разом з героєм, а потім відчути полегшення. Коли читаєте разом із дитиною, почайнайте дискусію. Дитина має бути заохочена висловлювати свої емоції. Запитуйте, що їй сподобалося найбільше, а що найменше. Звертайте увагу на ті частини тексту, де може міститися тема, яка є болючою, або страшною для дитини: «Як ти почувався, коли вовк зруйнував будиночок поросяти?» Пов'язуйте події у книжці з досвідом дитини: «Вовк — це наче той хуліган з-за школи? А що ти робитимеш, якщо хтось почне тебе ображати?»
- 7 Самовираження. Дайте можливість дитині ідентифікувати історії зі своєї точки зору. Це може відбуватися індивідуально, або в групі. Таким чином дитина вчиться висловлювати почуття: «Можеш мені показати частину історії? Що ти відчував?».

Свою сесію американський письменник Етан Борітцер завершує словами: «Хороша книга для дітей також допомагає і дорослим!» Ми з ним цілком згодні!

Mікаела Снопкова, Ельмар Гамс

Наша історія — як її збирати й обговорювати

Історію можна вважати одним із найбільш захопливих навчальних предметів. Адже це наука про наше життя і розвиток цивілізації. Але шкільні уроки історії найчастіше перетворюються на прослуховування нудних лекцій від учительки чи вчителя та зубріння дат, прізвищ і послідовностей подій. Мікаела Снопкова та Ельмар Гамс, менеджери з проекту Естонського інституту історичної пам'яті, порушилице питання на Четвертій національній (не)конференції EdCamp Ukraine 2018. Говорили про те, як змальовувати трагічні сторінки історії через особисті розповіді їхніх свідків. Утім, експертний дует майже не пропонував готових відповідей, натомість ставлячи перед аудиторією запитання, заоочуючи ділитися думками та спрямовуючи дискусію в продуктивному напрямку.

Відеозапис експертної сесії
дивіться за посиланням, чи переходьте
за QR-кодом
<https://goo.gl/xJixg8>

Завдяки особистісним розповідям свідків діти намагаються перенести на себе події минулого. Це особливо важливо з урахуванням того, що подібні уроки проводять під час вивчення новітньої історії з найстаршими школярами, у яких активно формується громадська позиція. Варто поставити дітям запитання: «Як ви вважаєте, як жилося людям з усвідомленням, що вони відповідальні за ті події?», а потім підвести їх до розуміння того, що ми точно так само відповідаємо за те, що відбувається зараз. Адже саме ми — суб'єкти та об'єкти історії, а людське життя та історичний процес — нерозривні.

Зустріч з людиною, яка пережила певну історичну подію (наприклад, війну чи комуністичні репресії), — це не звичайна розвага, що лише відволікає учнівство від засвоєння затвердженої програми. Адже розповіді очевидців спонукають дітей переживати чужий особистий досвід. Водночас вмікається емоційний інтелект, що допомагає краще зrozуміти й запам'ятати матеріал. Особливо дієвим є такий підхід під час вивчення краєзнавства та історії рідного краю. Якщо розповідь стосується саме тієї локації, де живе дитина, а особливо якщо джерелом інформації є її родичі чи близькі знайомі — зустріч допомагає усвідомити зв'язок історії безпосередньо із сьогоденням, з її власним життям.

Офіційна ідеологія та свідчення очевидців часто суперечать одне одному. Наприклад, про комуністичний період зараз у різних книжках можна прочитати протилежні твердження, тому учні й учениці швидше повірять людині, яка особисто пережила все це. А ще дитина краще запам'ятає очі людини, яка все це бачила й відчувала, а не статистичні дані. Водночас слід пам'ятати, що в такій методиці надзважливу роль відіграє людський чинник: свідчення в будь-якому разі є суб'єктивними. А ще часто ті, кого опитують, просто бояться говорити правду.

Офіційна ідеологія
та свідчення очевидців
часто суперечать одне одному.

Важливо також пам'ятати, що розповіді людей, усна історія — це лише доповнення, а не заміна підручника. Для сприйняття таких розповідей важливий історичний контекст. Адже з одного боку, важливо знати про щось більше, аби зрозуміти щось менше, а з іншого боку, варто знати про щось менше, аби охопити щось більше.

Мікаела та Ельмар запропонували учасницям і учасникам (не)конференції переглянути інтерв'ю зі свідком комуністичних репресій, який був у дитинстві депортований з Естонії та за кілька місяців самостійно, без батьків повертається назад, і обговорити побачене. Це допомогло педагогам на власному досвіді відчути, які яскраві емоції та живий інтерес збуджує такий підхід до навчання.

Я на EdCamp Ukraine 2018, тому що...

Наталя Максимова, директорка спеціалізованої школи № 80, м. Київ

— Будь-яка людина, яка намагається щось змінити не тільки у своєму житті, але і для тих, хто довкола, завжди шукає для себе, по-перше, щось нове, по-друге, підтримку. Тому що, на жаль (правильно зауважила Лілія Гриневич), білі ворони не завжди зручині, їх частіше б'ють. І коли ти бачиш, що навколо збирається стільки людей, небайдужих до того, що ти робиш, з'являється ще більше натхнення.

Вікторія Коцарська, НВК «Школа-гімназія» імені П. Д. Вернидуба, с. Усатово, Біляєвський район, Одеська область

— Уперше долучилася до руху білих ворон 2016 року, на Одеса — EdCamp. Я потрапила туди випадково: просто побачила подію у стрічці на Фейсбуц, вирішила зареєструватися і не пошкодувала.

Я не знаю, чого очікувати від цьогорічного EdCamp, але я впевнена, що це буде «вау». Взагалі, коли я повертуюся додому після EdCamp, розвантажую валізи, то виявляється, що у мене накопичилося дуже багато нових ідей, цікавинок для використання на уроках у школі, заходах для вчительства і батьків.

Тепер разом із дітьми я вчуся критично мислити, оригінально розв'язувати завдання, врешті-решт, учитися протягом життя. Адміністрація школи всіляко підтримує нові ідеї, але районна влада досі залишається трохи осторонь нововведень.

Наталя Білозерська, об'єднана територіальна громада Черкаської області

— Я дізналася про EdCamp одразу після першої (не)конференції 2015 року із засобів масової інформації. Наразі я тут не одна: з області приїхала ціла вчительська команда.

Минулого разу я, звісно, познайомилася з надзвичайно цікавими людьми, побачила для себе нові можливості, які, не побоюся цього сказати, навіть допомогли мені змінитися на краще. Я навіть зважилася на зміну професійної діяльності: раніше я була вчителем географії, а зараз я працюю у відділі освіти в об'єднаній територіальній громаді.

Я хочу, аби ми знайшли нові інструменти для зміни освітнього простору в нашій громаді — саме для цього я тут.

Біргі Лоренц

Практична кібербезпека для звичайних людей

Новітні технології розвиваються вражаюче швидко. Використовувати їх як для розваг, так і під час роботи чи навчання, вже стало невід'ємною складовою нашого життя. Водночас у галузі кібербезпеки залишається ще багато білих плям. Захист від зловмисних дій у мережі недостатньо обміркований на законодавчу рівні, а інтернет-користувачам бракує знань (хоча доступної інформації достатньо, зазвичай цьому аспекту просто не приділяють належної уваги). Саме ці питання й поставила на Четвертій національній (не)конференції EdCamp Ukraine 2018 Біргі Лоренц, учителька інформатики і дослідниця Таллінського технологічного університету.

Відеозапис експертної сесії
дивіться за посиланням, чи переходьте
за QR-кодом <https://goo.gl/MvCXVC>

На сесії з експерткою обговорювали безпеку на всіх рівнях. Перш за все — безпеку для здоров'я. Потрібно не забувати правила гігієни під час роботи за комп'ютером. Висота стола та стільця мають відповідати вашому зросту, забезпечуючи надійну підтримку для спини, а для користування мишкою повинно бути достатньо місця на столі. Слід хоча б раз на годину переривати роботу та приділяти кілька хвилин фізичній активності: виконати вправи для рук, спини, очей або просто пройтися та поговорити з колегами.

Однак не менш важлива безпека й на інформаційному рівні. У школі щонайменше двічі на рік варто проводити заходи, присвячені кібербезпеці. Наприклад, у жовтні можна

влаштувати Місяць цифрової безпеки, а в лютому — День безпечного користування інтернетом. Для проведення таких заходів є достатньо інформації, але навіть просто поділитися власним досвідом під час виховних годин або переглянути одне відео — це вже краще, ніж нічого не робити.

В Естонії розроблено методичні вказівки з кібербезпеки для дітей, починаючи з першого класу. Наймолодші учениці й учні мають:

- розуміти різницю між «онлайном» та «офлайном»;
- краще продумувати паролі;
- за потреби звертатися по допомогу до дорослих.

Чудовим способом поглиблення знань із теми є проведення ігор, присвячених кібербезпеці: у грі діти отримують якусь ситуацію, пов'язану з кібербезпекою, і намагаються пояснити її. Кілька таких прикладів Біргі розглянула і разом зі слухацькою аудиторією на (не)конференції.

Ситуація 1. Мама зберегла гроші через те, що пішов сніг.

Пояснення. Зловмисники захопили файли з її комп'ютера і вимагали грошей за їхнє повернення. Але випав сніг і, оскільки це відбувалося в Америці, усі банки були зачинені. Тож мама написала шахраям, що хоче сплатити, але не має змоги. Шахраї посміялися і повернули мамі файли.

Ситуація 2. Хтось опублікував у «Фейсбуку» фото з посадковим квитком на літак — і не потрапив на борт.

Пояснення. На квитку був QR-код, тож, відсканувавши його, можна отримати всю інформацію, потрібну для того, аби «повернути» квиток.

У 4–6-му класі діти вже надзвичайно активно користуються соцмережами, тому їм потрібні навички критичного мислення, аби розрізнати, що з написаного є правдою, а що — фейком.

Після 7-го класу учнівство вже може допомагати педагогам розв'язувати проблеми, пов'язані з цифровою безпекою.

Я на EdCamp Ukraine 2018, тому що...

Ганна Прокопенко, Одеса

— Сьогодні я приїхала на EdCamp як слухачка, але у майбутньому мені хотілося б поділитися своїм досвідом. Я б залюбки поділилася б досвідом з тем критичного мислення, ненасильницького спілкування.

На подібних подіях є можливість навчитися нового, а потім передати ці знання далі у власний колектив, знайомим. Людям подобається цей колообіг ідей.

Алла Іванова, директорка приватної школи «Гармонія», м. Харків

— Це моя перша (не)конференція, про яку я дізналася завдяки Міністерству освіти і науки. Раніше я перевіряла відео з минулих заходів, але бачити на екрані та нанаживо — принципово різні речі. Атмосфера, «накачка» знаннями з різноманітних галузей, демонстрація використання нових технологій — усе на найвищому рівні.

Найбільше я хотіла дізнатися, яким чином слід розбудовувати школу майбутнього. Зважаючи на те, як «комплектують» зараз перші класи, міністерство планує закласти серйозну базу. Гадаю, між школами може виникнути справжня конкуренція.

Це правда, що адміністрація деяких шкіл побоюється інновацій. Але це лише через певні рамки, які керівництво має у своєму полі діяльності. Навіть якщо люди дуже прагнуть чогось, інколи вони не здатні зробити крок у сторону. Тобто, старий закон був прописаний так, що керівництву відкривалося дуже мало можливостей для вдосконалення системи навчання. Нові спроби міністерства можуть вважати революційними і сподіваюся, що новий закон піде на користь і дітям, і вчительству. Та й взагалі, майбутнє — за новим поколінням, новим форматом.

Ольга Рогожникова, учителька хімії та біології, НВК № 148 «Планета щастя», м. Дніпро

Відпустка — це оптимальний час для навчання. З вересня до червня ми навчаємо дітей, а влітку навчаемося самі, щоб натхненними й з новими вміннями повернутися до учнів і ученицьта давати їм щось нове й прогресивне.

Маргret Расфельд

Освіта для сталого розвитку

Маргret Расфельд учителює вже понад тридцять років. Вона сучасна реформаторка у сфері освіти та засновниця «нової школи» у Берліні. Чверть століття обіймає посаду директорки. «Тобто я не з неба звалилася», — посміхається Маргret, розповідаючи про свою діяльність.

Відеозапис експертної сесії
дивіться за посиланням, чи переходьте
за QR-кодом <https://goo.gl/UFKrTz>

До України німкеня завітала з метою презентувати книгу та поділитися інноваційними знаннями. Її книга «Школи на старті. Мотивації до дій» невдовзі з'явиться у книжкових крамниць. Пані Расфельд розповіла українським учителям та вчителькам про особливості школи нового формату та пояснила, чому починати змінюватися варто саме зараз.

У книжці мало готових рецептів, утім є досить магічних моментів, що торкаються самого серця. Змушують замислитись і знаходити особистий шлях до розкриття потенціалу кожної дитини.

Громадська діячка Олена Дубас-Чорнюк

**«Нам потрібно трансформувати суспільство.
І освіта — це ключ до змін!»**

1992 року Маргret Расфельд зустрілася з представниками ЮНЕСКО. Тоді була організована комісія, яка намагалася підвищити ефективність навчання у школі ХХІ століття. Через чотири роки були виведені чотири напрями, за якими надалі працюватимуть освітні заклади.

- 1 Навчатися читатися.
- 2 Навчатися жити разом.
- 3 Навчатися діяти.
- 4 Навчатися шукати себе.

“

Я зрозуміла, що неможливо розв'язати одну проблему тільки в одній державі.

Я постійно ділилася знаннями.

І тепер ця течія пішла в інші країни.

”

«Дуже важливо надати дітям можливість дізнатися, у чому їхня пристрасть, що їм подобається робити»

Маргрет Расфельд запровадила ці принципи у новій школі. Діти обирають, чим їм хочеться займатися та який предмет вивчити саме зараз. Також учнівство, а не викладачі, вирішують, коли провести контрольну робочу чи будь-який інший вид тесту. Директорка зауважила, що діти у звичайних школах звикли жити в умовах конкуренції. Школа нового типу повинна вчити співпраці — саме тому тут немає оцінок, а лише сертифікати про завершення курсу.

«Ми маємо вчитися жити разом у всьому світі. Наразі всі бояться вивчати нові культури, коли знаходяться не вдома. Демократія знаходиться у небезпеці»

Наступна особливість школи нового часу — це саме про вихід із зони комфорту та співпрацю з різноманітними людьми. Пані Расфельд розповіла про предмет, що має назву «Виклик». Він, за словами директорки, так само важливий, як англійська чи математика. Учні й учениці 13–15 років на три тижні залишають столицю задля того, аби самостійно вирішити, що для них буде викликом, — велосипед, хода пішки, допомога у сільському господарстві тощо. У підлітків лише 5 євро на день, тому їм слід самостійно знаходити місце для ночівлі, домовлятися про платню та інші деталі. Пані Расфельд каже, що завдяки такому іспиту дуже відчувається потенціал дитини. Адже наразі є багато батьків, які занадто опікуються своїм чадом.

«У Берліні ми таких називаємо батьками-гелікоптерами. Але якщо ви постійно контролюєте дитину, ви не вірити у її силу. А люди відчувають, коли в них вірють чи ні».

Група для «Виклику» становить 6–8 людей, яких супроводжує молодий педагог. Останнім це теж дуже корисно, адже вони співпрацюють з дітьми так, як ніколи не могли у школі. Команда вчиться жити в небезпечних

умовах, долати перешкоди, знаходити спільну мову та орієнтуватися у будь-якій ситуації. Одного разу, за словами директорки, протягом усього тижня дощило, але команда подолала труднощі. Також існує «Виклик» для підлітків після 16 років. Вони три місяці проводять в іншій країні.

Світ постійно змінюється і для того, аби бути успішним, слід учитися бути креативним. Якщо у дітей розвинutий творчий потенціал, вони знають, що всередині них є сила для змін. Пані Расфельд заважує, що до шкільної пори діти все досліджують самостійно. Щодня вони навчаються нового з превеликим задоволенням. Але у школі з креативністю проблема. Маємо змінити цю систему — перелаштувати розум, серце та... розклад. Адже і відносини у навчальному закладі мають вагоме значення. Зазвичай учителі та вчительки бігають від класу до класу. Вони фізично не можуть приділяти достатньо уваги учнівству. У школі нового часу ніхто не має стресу, адже у дітей є 2–3 предмети на день. Також наприкінці кожного тижня учні та учениці зустрічаються з педагогами, аби обговорити складні моменти, плани на майбутнє тощо.

Школа нового часу Маргрет Расфельд дійсно відрізняється від звичайних. Але незважаючи на досягнуте, директорка говорить: «Світ постійно змінюється. І робота ще триває».

”

60% дітей, які зараз ходять до школи, у майбутньому матимуть професії, про які ми поки що не знаємо.

”

Яков Гехт

Освіта 2.0 — коли кожен учень є вчителем,
а кожен учитель — учнем

Зараз наша країна прямує шляхом революційних змін у шкільній освіті. Своїм досвідом зі створення кардинально нової системи навчання з українським освітніями поділився на Четвертій національній (не)конференції EdCamp Ukraine 2018 Яков Гехт, засновник мережі демократичних шкіл, радник міністра освіти, педагог з Ізраїлю.

Відеозапис експертної сесії
дивіться за посиланням, чи переходьте
за QR-кодом <https://goo.gl/2bTnz1>

В Ізраїлі триває активна робота над створенням нової школи під назвою «Класна кімната 2.0», із зовсім новим підходом до освіти. У старій школі викладач давав інформацію дітям. Нова школа спирається на те, що кожен учень і кожна учениця в класі — особливі, намагаючись з'ясувати, в чому унікальність кожної дитини. Педагог розуміє, що учнівству не потрібен просто новий матеріал

від учителя. Натомість діти можуть навчати одне одного, між ними утворюється своєрідна «мережа» обміну знань. Створення такої «мережі» — головне завдання вчителя нового типу. Для цього змінюється навіть розташування дітей у класі — кабінет поділено на території для різних способів навчання (за допомогою книг, відео, вчителя тощо). Учениці і учні можуть обирати, до якої зони піти.

Нова школа функціонує за двома простими правилами.

- 1** Кожен вчитель є учнем, а кожен учень є вчителем, адже найкраще навчитися можна, коли ти сам навчаєш. Важливо, щоб кожен з учнів відчув, що він може бути викладачем.
- 2** В усіх учасників процесу навчання є спільна мета. Уроки поділено на два етапи, що постійно чергуються між собою: «навчання — гра». Навчання — це обмін знаннями між учнями. Гра — перевірка знань (тест, екзамен), під час якої учениці й учні разом досягають спільногого результату. Потім учитель запитує їх, що можна зробити, аби поліпшити цей результат. Діти знову діляться знаннями одне з одним, потім знову відбувається гра. Головна ідея такого підходу полягає в тому, що клас працює як єдина команда.

Для навчання використовують масові відкриті онлайн-курси (МООС). Якщо проходить такий курс індивідуально вдома — успішно закінчують його лише 4%. Якщо слухацька аудиторія курсу об'єднується в групу — результат сягає 30 %. Коли за такими курсами почали навчатися у «Класній кімнаті 2.0», успіху досягли 88% учнівства.

Такий підхід до навчання допомагає значно поліпшити результати, водночас зменшивши витрати на освіту. Якщо стейкхолдери освіти усвідомлять, чого можна досягти з його допомогою — це спричинить справжню революцію в галузі освіти.

Головне — дати учнівству свободу у виборі: що вивчати, і як це вивчати. Кожен і кожна самі обирають предмети для вивчення. Мета освіти: знайти «пристрась» дитини, те, що її цікавить та захоплює, а також з'ясувати, які способи навчання надаються саме для неї, та розвинути її здатність до навчання. Тоді в будь-якому віці людина зможе здобути будь-які потрібні їй знання.

Обов'язкових предметів не існує, але наприкінці навчання учні й учениці протягом 1–2 місяців готуються до загального іспиту — адже якщо вони вміють добре навчатися, в них не виникне труднощів із тим, щоб опанувати значний обсяг інформації за короткий час. Зразд планується внести зміни в екзаменаційний процес і дозволити учнівству складати всі іспити із відкритим доступом до мережі Інтернет. Такий підхід повністю змінить погляд на те, що таке запитання, що таке відповідь і чого саме насправді потрібно навчитися.

Я на EdCamp Ukraine 2018, тому що...

Ірина Волкова, старший викладач кафедри виховання й розвитку особистості (предмети фізична культура й основи здоров'я), Харківська академія неперервної освіти

Я на EdCamp Ukraine для здійснення моїх професійних мрій. Я турбуєся про здоров'я майбутнього покоління, хочу миру в Україні, вважаю, що учителство — це одна із головних рушійних сил для здійснення змін у суспільстві.

Сергій Горбачов, директор СШ № 148 ім. Івана Багряного, м. Київ

Якщо хочеш розуміти, що відбувається у сучасній освіті, то тут просто необхідно бути!

Алла Бондар, заступник голови Державної інспекції навчальних закладів України

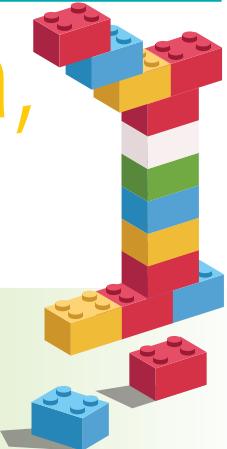
Є завдання — система побудови якісної освіти. Я впевнена, що цю систему можна побудувати лише спільно: органи влади, громада, учителство, керівники шкіл, органи управління освітою. Тому я тут.

Юрій Вергун, начальник Управління контролю у сферах дошкільної, середньої, професійно-технічної та позашкільної освіти, Державна інспекція навчальних закладів України

Ми багато що чули про EdCamp, але вперше відвідали цей захід. Хочемо дізнатися, що це, як працює.

Олена Черевична, Олена Шуляк

Гра по-новому, навчання інакше —
з шістьма цеглинками LEGO

Важливим елементом навчання є «що» діти вивчають і «де» вони це роблять, проте, у навчанні через гру ключовим є: «як» вони навчаються, яким чином набувають нових навичок та у який спосіб розвивають уміння.

Методичний посібник «Гра по-новому — навчання по-іншому» The LEGO Foundation

Як заспільнити дітей до навчання, цікаво до- нести матеріал і дати змогу відкритися кожно- му учневі та кожній учениці? Розв'язання «од- вічних проблем» запропонували тренерки про- екту «Сприяння освіті» Олена Шуляк та Олена Черевична на експертній сесії Четвертої націо- нальної (не)конференції EdCamp Ukraine 2018.

■ Олена Черевична

■ Олена Шуляк

Завдяки успіхам та здобуткам проекту 20 березня 2018 року було підписано Меморандум між Міністерством освіти і науки України та The LEGO Foundation (Королівство Данія) щодо впровадження ігрових та діяльнісних методів навчання в освітньому просторі перших класів Нової української школи.

Україна стала шостою країною світу, яка долучилася до цього проекту. Усі перші класи до початку вересня

2018-го мали отримати набори для роботи за методикою «шість цеглинок», «LEGO Playbox» на клас, із комплектом на кожну особу у класі.

Сесія була неймовірно захопливою. Жодна осо- ба в локації не залишилася без уваги. Усі були залучені до гри. Учасниці й учасники об'єдналися у дві команди і на власному досвіді зрозуміли, яку неосяжну кількість на- вичок можуть розвинути звичайні, на перший погляд, ігри.

Ігри у шість цеглинок водночас:

- тренують пам'ять, увагу, сконцентрованість, швидкість, дрібну моторику, спрітність, логіку, виконавчу функцію мозку;
- збільшують вертикальне та горизонтальне поле зору;
- змушують мозок виходити за межі зовні візуального сприйняття;
- розвивають оперативну пам'ять, самоконтроль;
- тренують одразу дві півкулі мозку та багато іншого.

**Відеозапис експертної сесії
дивіться за посиланням, чи переходьте
за QR-кодом <https://goo.gl/vniNdx>**

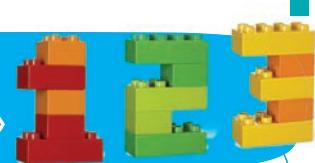
Мета сесії: поділитися досвідом навчання через гру; самостійно відчути силу педагогіки гри; замислитися над власною методикою роботи з дітьми.

Підхід «навчання через гру» передбачає відмову від педагогіки копіювання, шаблонування та однієї правильної відповіді. Адже 4 — це не завжди 2+2. Усі діти мають право на навчання та розвиток через гру. Гра — це улюблений спосіб навчатися у будь-якому віці.

Гра сприяє всебічному розвитку дитини. Головне — щоб дитина могла аргументувати, чому її відповідь така. Такий підхід передбачає зміну ролі педагога у взаємодії з учнівством.

Саме тоді, коли людина отримує гарні та позитивні емоції, в її організмі виробляється нейромедіатор — дофамін. За його наявності мозок стає активнішим, а учениці й учні знаходять мотивацію і бажають навчатися. Якщо дофамін не виробляється, то організм відчуває стрес і напруження, мозок не активізується, отже, навчання не відбувається. Радість — це центр гри, отже, центр навчання.

Поради педагогам щодо впровадження методики компетентнісного навчання «Шість цеглинок»

- 1 Дотримуйте правила легкого старту, тобто складність пропонованого завдання має відповідати рівню впевненості дитини у своїх силах, адже це створює ситуацію успіху.
- 2 Будьте гнучкими у вашій взаємодії з дітьми, не нав'язуйте ваших ідей. Навпаки, допоможіть дітям реалізувати власні задуми.
- 3 Давайте час дітям для реалізації власних задумів і насолоди самим процесом гри.
- 4 Не акцентуйте уваги на кінцевому продукті. Захочуйте та підтримуйте сам процес, у якому перебуває дитина.
- 5 Пам'ятайте, що одним з головних завдань школи є розвинути вміння вчитися впродовж життя, тому це природньо, якщо у дитини щось не виходить. Допоможіть дітям зрозуміти, що невдача — це не привід облишити розпочате, а можливість спробувати знову і знову.
- 6 Надайте дитині більше свободи і самостійності у процесі пошуку відповіді на виклик.
- 7 Поважайте думку дитини.
- 8 Те, що нам, дорослим, які живуть за певними правилами й усталеними нормами, здається неправильним, не означає, що варіант, запропонований дитиною, не має права на існування.
- 9 Заохочуйте, схвалюйте спроби кожної дитини проявляти оригінальність, гнучкість мислення, продукувати креативні відповіді та рішення, бачити нові можливості у відомому, висувати самостійні ідеї, гіпотези.
- 10 Пам'ятайте, що головною словесною формою взаємодії між вами й дитиною є діалог на рівних.
- 11 Завжди пропонуйте дітям зворотний зв'язок, адже таким чином ви демонструєте свою зацікавленість їхньою діяльністю.
- 12 Пам'ятайте, що діти вчаться краще, коли почуваються відповільними за сам процес навчання, розуміють та усвідомлюють, чому вони щось роблять.

Методичний посібник «Гра по-новому — навчання по-іншому» The LEGO Foundation

Юлія Ярмоленко

Сексуальна освіта:
чи потрібна вона нашим дітям?

Сьогодні українські діти шкільного віку-дізнаються про секс здебільшого з інтернету. Водночас їхні однолітки у Швеції, Німеччині, Австрії, Фінляндії та багатьох інших країнах Європи відвідують уроки зі статевого виховання у своїх школах.

Питання сексуальної освіти дітей та підлітків також не залишили поза увагою на Четвертій національній (не)конференції EdCamp Ukraine 2018. Одну з сесій, присвячену цій часто замовчуваній темі, провела секс-педагогінка Юлія Ярмоленко, авторка програм із сексуальної грамотності для підлітків і дорослих, яка входить до Асоціації сексологів і сексотерапевтів України.

“

В Україні сексуальній освіті придано чи не найменше уваги поміж усіх сфер життя...

”

В Україні сексуальній освіті придано чи не найменше уваги поміж усіх сфер життя, хоча цікавість до цієї часто табуованої теми у дітей та підлітків ХХІ сторіччя нікуди не поділася. Деякі з чомусь блукають просторами інтернету у пошуках бажаних відповідей, а деякі одразу починають вивчення тілесності із тактильного контакту з іншими людьми. І такий варіант пізнання часто спричиняє небажані наслідки.

*Відеозапис експертної сесії
дивіться за посиланням, чи переходьте
за QR-кодом <https://goo.gl/kkooyU>*

Такого поняття як «рано розмовляти про статеві стосунки» немає взагалі. Якщо дитина поставила своє запитання, то вона має право отримати чесну відповідь.

По-перше, дітям часто невідомі загальноприйняті назви статевих органів, бо батьки мають звичку замінювати офіційні назви на зменшено-пестливі евфемізми, начебто дбайочі про цнотливість дітей. Але табуйованість цієї теми змушує дитину соромитися просити допомоги. Вона не має змоги правильно попередити дорослих про некомфортні відчуття або про щось погане, що з нею відбувається.

По-друге, брак знань про такі процеси, як менструація та полюція, до їхньої появи найчастіше спричиняє у підлітків сором або жах, та може вплинути на його або її психічне здоров'я у подальшому житті.

По-третє, не відповідаючи на дитячі запитання, ви не зменшуєте цікавість. Так, в інтернеті отримати відповідь можна легко, але чи буде така відповідь кваліфікованою та правильною, залишається невідомим.

Сексуальна освіта має на меті забезпечення здоров'я та безпеки людини, як наголошує Юлія Ярмоленко. Саме тому пояснення можливих наслідків є першою сходинкою у драбині формування сексуальної культури, а, отже, і відповіальність за обізнаність молодого покоління не можна покладати на інтернет та випадок.

За статистикою, на 1000 жінок віком 15–19 років в Україні припадають 44 випадки вагітності, на 1000 жінок у Швеції — 4 випадки вагітності.

За законодавством України за сексуальну освіту дітей відповідають батьки. Але на практиці ситуація виглядає інакше. Якщо раніше сексуальну освіту повсюдно вважали деморалізуючою, то у добу інтернету питання статевих стосунків замовчується ще більше, бо начебто всю необхідну інформацію можна знайти у пошуковику. І мало кому спадає на думку, що такий підхід виявляється ще згубнішим для дітей.

“

Дві основні функції
сексуальної освіти:
здоров'я і безпеки

”

Я на EdCamp Ukraine 2018, тому що...

Руслан Гурак, голова Державної інспекції навчальних закладів України

Ми хочемо мати нових друзів, нові враження і ще раз почути про те, чим ми зараз займаємося останні півроку, зокрема: про стандарти забезпечення якості, тобто якою має бути якісна школа, яким має бути якісний учитель, яких результатів прагнемо. Усе це ми хочемо обговорити з учительством, щоб цей продукт був сформований у цих стінах і тільки потім став нормативним документом для загалу.

Ольга Терещенко, заступниця директора Центральної бібліотеки ім. Тургенєва, ЦБС Слобідського району, м. Харків

Бібліотеки тісно пов'язані з освітою, бо в нас одна цільова аудиторія — діти. Ми так само навчаємо їх читати, пізнавати світ, спілкуватися, дотримувати загальнолюдських цінностей, тільки робимо це у позаурочний час.

Ми на EdCamp Ukraine, тому що це круто, цікавезно й невимушено. Тут багато нового й прогресивного. На EdCamp'і можна запросто поспілкуватися не тільки з прогресивними освітянами України, але й зустрітися з представниками інших країн, перейняти їхній досвід, поділитися своїм.

Володимир Селіваненко

Активізм у школі:
ростимо громадянок та громадян

У світі, на жаль, часто трапляються порушення прав і свобод людей. Це не лише незаконне утримання під вартою чи домашнє насильство. Щодня навколо нас порушуються чийсь права: у магазині відмовляють у поверненні товару, діти цікують свого однокласника, водій не зупиняє маршрутку біля людини з інвалідністю.

Не завжди й доросла людина у змозі домогтися дотримання своїх прав з боку порушника, що вже казати про школярів і школярок! Проте Володимир Селіваненко, активіст міжнародної правозахисної організації «Amnesty International», запевняє: «Сучасні діти більш відкриті до нового, вони говорять не про абстрактну толерантність, а намагаються діяти».

В Україні, як і у світі, діти небайдужі до міжнародних проблем. Але свою активність вони найчастіше виявляють лише у розмовах з однолітками чи в інтернеті. Наша мета: заохочити учнівство відстоювати власну громадянську позицію у школі, на уроках.

У контексті обговорення нападів на табори ромів Володимир зауважує, що негатив теж є проявом активної громадської позиції, навіть якщо це злочин. Але як зробити так, щоб діти не вдавалися до зневаги і порушення гідності, виявляючи свою активність?

Пан Селіваненко зазначає, що зараз дітям цікаво слухати не лише про «найгарячіші» теми на кшталт війни на Донбасі. Анонімно учні й учениці ставлять запитання про сексуальну орієнтацію, гендерну ідентичність чи неоднозначні традиційні процедури: жіноче обрідання, вбивство честі, шлюби з дітьми. Наших дітей цікавлять серйозні теми, але ми чомусь вважаємо, що вони

ще малі та не повинні думати про щось глобальніше за презентацію нового iPhone.

“

Один з найкращих варіантів впливу на дітей — розмови.

”

Один з найкращих варіантів впливу на дітей — розмови. Актуальні проблеми можна обговорювати не лише на тематичних уроках двічі-тричі на рік. Якщо немає системності, немає і сенсу проводити бесіди з дітьми. Практикою доведено: цілком можливо щомісяця запрошувати когось відгромадськості, державних службовців

та активістів численних організацій. Важливо брати до уваги й ініціативи самих учениць і учнів. Зараз діти хочуть знати, як правильно реагувати на певні прояви агресії, якою повинна бути реакція на нетолерантні дії однолітків.

Школярі краще сприймають теми, що зараз є популярними у соціальних мережах, певні світові тренди. Чого лише варти відомі флешмоби «#MeToo» та «ЯнебоюсяСказати», спрямовані на осуд сексуального насильства та домагань. Відома іранська акція на підтримку арештованої дівчини: 18-річна Маеде Ходжабрі виклада в Instagram відео, де вона танцює вдома з неприкритим волоссям.

Останній флешмоб змусив активістів і активісток знову замислитися над тотальним контролем дотримання мусульманськими жінками дрес-коду. Популярними також залишаються флешмоби на екологічну тематику. Найвідоміший (та найсуперечливіший) — година Землі, коли раз на рік у всьому світі люди вимикають світло на одну годину.

Якщо говорити про наближеніші до нас еко-акції, то можна згадати червневий флешмоб «Я хочу дихати» у Маріуполі (Донецька обл.). Його учасниці й учасники прийшли на центральну площу міста у респіраторних масках і вимагали від керівництва металургійних комбінатів зменшити кількість викидів у повітря.

Останнім часом світові бренди Adidas, Levi's, H&M, Nike, Patagonia випускають лінійки спортивного одягу, створені з океанічного сміття та переробленого пластику.

Долучившись до руху з очищення Світового океану, спеціалісти змогли зібрати тонн відходів, щоб отримати користь від сировини і повернути її людям як нові корисні продукти.

Виховувати громадянку чи громадянина не означає «тягти» увесь ваш, скажімо, сьомий клас на Марш Рівності чи на політичну акцію. Ми можемо розповісти дітям про всесвітні

катастрофи, проблеми незаконно ув'язнених. Якщо хтось підійде до вас зі словорядами «Я хочу написати листа Олегу Сенцову» чи «Можливо, ми організуємо збір коштів для допомоги жертвам землетрусу на Ломбокі?», ви маєте допомогти дитині втілити її ідею в життя та заохотити до цього інших.

Школярі краще сприймають теми, що зараз є популярними у соціальних мережах

...головне — не перейти грань від просвіти до пропаганди.

Виховувати громадянку чи громадянина не означає «тягти» увесь ваш, скажімо, сьомий клас на Марш Рівності чи на політичну акцію.

Але головне — не перейти грань від просвіти до пропаганди. Це особливо важливо у реаліях українського сьогодення.

Звісно, лише розмовами про сортування сміття та незаконність домагань не розвинемо навички наших дітей. Варто стежити за трендами, найбільш поширеними в соціальних мережах, наприклад, Instagram та Twitter. Можна проглядати сторінки сайтів на кшталт The Village, Meduza, Wonderzine, Knife, які позиціонують себе як інтелектуальні журнали та незалежні медіа-портали. Часто там можна зустріти статті та інтерв'ю на теми сексуального насилля над жінками та чоловіками, дискримінації, релігійних та екологічних проблем, психічного здоров'я. Про все це дуже мало говорять у школах і вдома, але відповідальність за поведінку та наслідки певних учнів наших дітей лежить на нас.

Отже, ми маємо не лише заохотити дітей до активності, але й допомогти їм стати справжніми громадянками і громадянами своєї країни.

**Відеозапис експертної сесії
дивіться за посиланням, чи переходьте
за QR-кодом <https://goo.gl/KbhAo1>**

Фіналістки й фіналісти конкурсу «Народний спікер»

про EdCamp, «Основу» і натхнення

Конкурс «Народний спікер» — це конкурс утілення професійних мрій вчительства. Започаткований 2015 року командою Global Education Discovery (GEdDiscovery), конкурс ставить за мету надати можливість талановитим учителям і вчителькам поділитися своїми ідеями, досвідом, напрацюваннями. Переможець чи переможнице отримує грошовий приз для розвитку свого проекту, а усі, хто потрапили до фіналу, — можливість узяти участь у Четвертій національній (не)конференції EdCamp Ukraine 2018 і долучитися до натхненого кола білих ворон.

Традиційно ми ставимо фіналістам і фіналісткам запитання про їхні враження й просимо дати поради тим, хто планують узяти участь у майбутньому.

**Галина Голуб. Учителька математики
Соколовобалківської загальноосвітньої школи
І-ІІІ ступенів Новосанжарської районної ради
Полтавської області**

1 Доберіть асоціативний ряд до:

- Видавнича група «Основа» — порадник, наставник педагога.
- Конкурс «Народний спікер» — це можливість реалізуватися, самовдосконалитися.

2 Чому потрібно брати участь у конкурсі «Народний спікер»? Назвіть три причини.

- Навчитися рекламиувати себе в соціальних мережах; перейняти досвід колег; навчитися поводитися під час онлайн-трансляції.

3 Три поради майбутнім спікерам/-кам.

- Отримайте неоцінений досвід, беручи участь у конкурсі. Учіться вчитися. Ніколи не зупиняйтесь на досягнутому.

4 Три головні враження від EdCamp Ukraine 2018.

- EdCamp Ukraine 2018 об'єднує людей, яким не байдужі зміни в освіті. Які впевнені, що спілкуватися з дітьми і з колегами як раніше, вже неможливо. Час швидко змінює не тільки дітей, але й педагогів та батьків, які повинні навчитися бути не наставниками, а партнерами. Учитель, батьки, учень є вершинами рівностороннього трикутника, з рівнозначними правами й обов'язками. Уміння едкемпівців учитися рівнозначно бажанню поділитися своїм досвідом. Невимушене спілкування, позитивний настрій, відчуття, що про кожну і кожного подбали організатори, неоцінені подарунки, європейське ставлення волонтеріату — усе це надовго залишиться в пам'яті освітян, які відвідали захід!

5 Три «цікавинки» EdCamp, які візьмете у свою роботу.

- Дистанційне навчання. Перевернутий клас. Основи фінансової грамотності.

Наталія Мамзенко. Викладачка географії, біології та економіки Центральноукраїнського вищого професійного училища ім. Миколи Федоровського, м. Кропивницький

1 Доберіть асоціативний ряд до:

— Видавнича група «Основа» — креативний колектив, допомога, навчання, розвиток.

— Конкурс «Народний спікер» — саморозвиток, досвід, драйв, натхнення.

2 Чому потрібно брати участь у конкурсі «Народний спікер»? Назвіть три причини.

— Досвід, який не купиш за жодні гроші. Можливість поділитися своїми знаннями з колегами. Неймовірні емоції.

3 Три поради майбутнім спікерам/-кам.

— Вірте у свої сили! Не бійтесь здатися кумедним! Ви гідні того, аби вас почули!

4 Три головні враження від EdCamp Ukraine 2018.

— EdCamp Ukraine — місце, де тебе розуміють, чують і підтримують. Море позитиву, нових знань, знайомств. Подія, після якої ростуть хвости (ефект «довгого хвоста» після (не)конференції), у когось довжелезні, у когось менші, але це те, що залишається з тобою назавжди. EdCamp надає крила, і тебе вже не спинити.

5 Три «цікавинки» EdCamp, що візьмете у свою роботу.

Навчання через гру від The LEGO Foundation, доповнена реальність від Івана Іванова, вправи на розвиток креативності заряд позитиву від Флоріса Кута.

Оксана Шумицька. Учителька історії Березівського НВК Березівської об'єднаної територіальної громади Сумської області

1 Доберіть асоціативний ряд до:

— Видавнича група «Основа» — креатив, зацікавленість, користь, досвід.

— Конкурс «Народний спікер» — ініціатива, дружба, нові ідеї, нестандартність, самореалізація.

2 Чому потрібно брати участь у конкурсі «Народний спікер»? Назвіть три причини.

Маєш ідею — поділися, не будь жаднюкою! Україна має знати своїх героїв в обличчя. Хто, як не ти?

■ Переможці конкурсу «Народний спікер» у гостях у ВГ «Основа»

3 Три поради майбутнім спікерам/-кам.

Ми всі гідні того, аби ділитися досвідом, незалежно від кількості років педстажу. Навіть, якщо траплятимуться технічні негаразди, вам допоможуть — не думайте про них. Пропонуйте декілька тем, аби напевне вийти у півфінал.

4 Три головні враження від EdCamp Ukraine 2018.

Емоції. Емоції. Емоції. Не можна описати словами те, що просто слід побачити, хоча б з балкону у Бейт-Дані.

5 Три «цікавинки» EdCamp, що візьмете у свою роботу.

Респект білорусам за «Начтобузу». Лабіrint учительських мрій легко перетвориться у лабіrint мрій учнівських. Ідея з яблуками просто бомбезна, чому б так не підтримувати перерви у класі? (На кожній (не)конференції EdCamp Ukraine діє яблуневий безліміт — яблука у необмеженій кількості доступні для відвідувачів протягом всієї події. Вони красиво розкладені у кошиках та ящиках, едкемпери та едкемперки полюбляють не тільки ласувати ними, а ще й робити селфи, бо фрукти прикрашені логотопом EdCamp.)

Олексій Попович. Заступник директора з НВР, учитель історії та правознавства ОЗ. Чаплинської спеціалізованої школи I–III ст. Херсонської області

1 Доберіть асоціативний ряд до:

— Видавнича група «Основа» — розвиток, підтримка, однодумці, нові можливості.

— Конкурс «Народний спікер» — зростання, досвід, нові знайомства.

2 Чому потрібно брати участь у конкурсі «Народний спікер»? Назвіть три причини.

Відкриває нові можливості. Не схожий на жоден інший конкурс для вчительства. Дає можливість познайомитися з творчими та креативними учительками й учителями з різних куточків України.

3 Три поради майбутнім спікерам/-кам.

— Вірте в себе. Будьте натхненними. Відкрийте себе по-новому.

4 Три головні враження від EdCamp Ukraine 2018.

Надзвичайно щасливий, що на початку моого професійного шляху трапився EdCamp. Перш за все мене вразила атмосфера... Для мене три дні (не)конференції минули як одна мить, проте залишили неперевершенні відчуття доброти, енергії, радісті від нових ідей та знайомств. Круто було спілкуватися з педагогами, які не бояться нового, прагнучи змінити освіту і світ навколо себе на краще. Дуже сподобалися сесії іноземних колег, а ще майстер-клас із LEGO.

5 Три «цікавинки» EdCamp, що візьмете у свою роботу.

Доповнена реальність від Івана Іванова. Скрайбінгові лайфхаки від Ігоря Заболотного.

І тепер у мене з'явилася мрія про інтерактивні підручники «moza Book».

Ольга Піскун. Учителька початкових класів школи I–III ст. № 84 Печерського району м. Києва

1 Доберіть асоціативний ряд до:

- Видавнича група «Основа» — помічник учителя.
- Конкурс «Народний спікер» — нові вміння.

■ Нагородження переможців конкурсу «Народний спікер» під час EdCamp Ukraine 2018

2 Чому потрібно брати участь у конкурсі «Народний спікер»? Назвіть три причини.

Обмін досвідом з колегами. Спілкування з однодумцями і новаторами. Можливість виявити свої таланти.

3 Три поради майбутнім спікерам/-кам.

Маєте чим поділитися, беріть участь у конкурсі! Поповніть максимально інформацію про участь у конкурсі. Залучайте до голосування всіх друзів, знайомих, колег з інших закладів. Проявляйте креативність!

4 Три головні враження від EdCamp Ukraine 2018.

Спільнота EdCamp Ukraine 2018 об'єднала цікавих людей, яким є чим поділитися з учительством і які готові до діалогу. Це педагоги, які «включенні» в реформу освіти, яким не байдуже майбутнє дітей, які розуміють, що працювати так, як раніше, не вийде.

Рух EdCamp поширює серед освітян нові моделі викладання, співпраці, спілкування з батьками та учнями.

Кожен і кожна, хто побували на EdCamp, здобули знання та досвід, які навряд чи матимемо на стандартних курсах підвищення кваліфікації. Усі, хто брали участь, мали можливість завести нові знайомства з колегами і однодумцями. У співпраці з цими людьми в майбутньому можна спільно творити та втілювати в життя найнаймовірніші (на перший погляд) ідеї, проекти. Спілкування на заході збагатило всіх новими знаннями, уміннями, враженнями.

5 Три «цікавинки» EdCamp, що візьмете у свою роботу.

Способ проведення квестів. Новинки в IT-технологіях будуть мною опрацьовані та запроваджені в роботу. «Запліднилася» думкою провести mini-EdCamp. На жаль, у своїй школі я одна біла ворона, спочатку шукатиму однодумців.

Юлія Плющ. Учителька початкових класів Костопільського НВК «ЗОШ I ст. — гімназія ім. Т. Г. Шевченка» Рівненської області

1 Доберіть асоціативний ряд до:

— Видавнича група «Основа» — натхнення, підвищення кваліфікації, нові ідеї для втілення у класі.

— Конкурс «Народний спікер» — виклик собі, позбавлення деяких стереотипів, нові плани.

2 Чому потрібно брати участь у конкурсі «Народний спікер»? Назвіть три причини.

Самореалізація! Віра у власні сили, знання, набуті навички. Нові цікаві знайомства, перспектива кар'єрного зростання. Надихає, приємно втомує, змушує мозок працювати на повну, отримання нової порції адреналіну (під час прямого ефіру).

3 Три поради майбутнім спікерам/-кам.

Добирання цікавої та актуальної для вчительства теми. Реклама — це рушій прогресу (не соромтеся рекламиувати свій продукт). Залучення до прямого ефіру глядачів (бажано користуватися різними соцмережами).

4 Три головні враження від EdCamp Ukraine 2018.

Натхненна атмосфера і розуміння того, що вчителі важливі. Хвилювання, що не завітають на вчительську сесію, та ейфорія після шквалу оплесків. Натхнення на цілий довгий навчальний рік!

5 Три «цікавинки» EdCamp, що візьмете у свою роботу.

Ідеї щодо оформлення навчальних осередків у класі. Нові форми та методи роботи. Уроки з медіаграмотності у початковій школі!

Людмила Прокопенко. Учителька початкових класів Криворізької спеціалізованої школи № 9 з поглибленим вивченням економіки, права та іноземних мов

1 Доберіть асоціативний ряд до:

— Видавнича група «Основа» — підтримка для вчителя.

— Конкурс «Народний спікер» — новий досвід, майстерність, хист.

2 Чому потрібно брати участь у конкурсі «Народний спікер»? Назвіть три причини.

— Повірити у себе, спробувати, здобути цікавий досвід, відчути радість перемоги.

3 Три поради майбутнім спікерам/-кам.

— Розповідайте про себе. Не майте жодних сумнівів. Ставтеся до конкурсу творчо.

4 Три головні враження від EdCamp Ukraine 2018.

— EdCamp Ukraine 2018 зібрав товариство досвідчених педагогів, знання яких допомогли особисто мені по-новому поглянути на багато, здавалося б звичайних, речей. Це нові знайомства, які принесли не тільки дружні

відносини, але й плани на майбутнє: нові проекти, програми, перспективи. Атмосфера панувала настільки невимушена, що здавалося, начебто перебуваєш у колі давніх друзів.

5 Три «цікавинки» EdCamp, що візьмете у свою роботу.

Використання фільмів під час роботи з темою дискримінації. Персональний коучинг.

Катерина Яворська. Учителька історії та правознавства Комунального закладу освіти «Середня загальноосвітня школа № 54», м. Дніпро.

1 Доберіть асоціативний ряд до:

— Видавнича група «Основа» — нові знайомі, підтримка, допомога, поштовх до змін, команда.

— Конкурс «Народний спікер» — новий формат, можливості, досвід, професійне зростання, віра в себе.

2 Чому потрібно брати участь у конкурсі «Народний спікер»? Назвіть три причини.

— Учителі й учительки, які не бажають професійно вигоріти, завдяки конкурсу мають можливість відкрити для себе нові горизонти своїх можливостей. Життя швидкоплинне ... варто встигнути спробувати себе у різних ролях, а спікер — це особлива роль. Нові знайомства і завдяки їм — можливість обміну досвідом.

3 Три поради майбутнім спікерам/-кам.

— Налаштуйте апаратуру: відео, звук, інтернет на високій швидкості. Будьте собою — посмішка, заряд позитиву і бажання поділитися своїми знаннями. Ніхто краще за вас не знає обрану тему — будьте профі та не зважайте на перешкоди.

4 Три головні враження від EdCamp Ukraine 2018.

— Зміни в освіті можливі — вони починаються не з МОНУ, а з білих ворон, які мають бажання і натхнення працювати інакше, сучасно.

Заряд творчої енергії — це бажання розпочинати нові проекти, готувати власні розробки, можливо, навіть спробувати провести власний, принаймні шкільний EdCamp.

Неформальне спілкування з колегами — це кращий варіант обміну інформацією.

5 Три «цікавинки» EdCamp, що візьмете у свою роботу.

— Кожен учитель може бути учнем, а кожен учень може бути вчителем. Дев'ять секретів педагога-фасилітатора. Метод «Не підводячі руки».

Оформте передплату у найзручніший для вас спосіб!

1. Замовте скретч-карту для передплати журналу «Педагогічна майстерня»

Картку можна замовити: за тел. 0-800-505-212, на сайті <http://book.osnova.com.ua>

Активувати картку просто — необхідно дотримувати інструкцій, зазначених на звороті.

Код картки	Вид	Період, міс.	Ціна
20ППС038	Паперова передплата	6	210,00
20ЕПС019	Електронна передплата на сайті: http://journal.osnova.com.ua	3	73,50

2. Оформте передплату через банк

Сплатіть вартість передплати через будь-який комерційний банк на наш рахунок або оформте поштовий переказ (р/р 26009996107648, відділення № 4 ПУМБ, м. Харків, МФО 334851, код ЄДРПОУ 32031438). У додатковій інформації на банківській квитанції зазначте своє прізвище, телефон та індекс передплати за каталогом Укрпошти. Надішліть до редакції (до першого числа місяця, що передує місяцю передплати) копію квитанції про сплату. E-mail для квитанцій: pochta@osnova.com.ua

3. Оформте передплату в будь-якому відділенні Укрпошти

4. Оформте передплату на сайті <http://journal.osnova.com.ua>

Для цього зареєструйтесь на сайті. Оберіть вид передплати, журнал та період.

Передплатний індекс Укрпошти	Кількість виходів в місяць	3 місяці			6 місяців			12 місяців		
		поштова	поштова	поштова	поштова	поштова	поштова	поштова	поштова	поштова
49673	1	105,00	210,00	420,00						
90819	7									
	(1 вип. жур. «Виховна робота в школі», 2 вип. жур. «Завучу. Усе для роботи», 3 вип. жур. «Управління школою», 1 вип. жур. «Педагогічна майстерня»)	460,00	920,00	1840,00						
89479	2									
	(1 вип. жур. «Класному керівнику. Усе для роботи» та + 1 вип. жур. «Педагогічна майстерня»)	160,00	320,00	640,00						
	Електронна передплата на сайті: http://journal.osnova.com.ua	73,50	147,00	294,00						

Залишайтесь зі своїм улюбленим журналом упродовж усього року!

Передплату можна оформити: за тел. 0-800-505-212, (067) 572-30-37; на сайті <http://journal.osnova.com.ua>; у будь-якому відділенні Укрпошти або у регіонального представника вашого міста.

ОСНОВА

ОСНОВА

ОСНОВА
професійного
здростання

«Комплект журналів ВГ «Основа» (індекс — 01631)

- 01654 Управління школою
90811 Виховна робота в школі
08402 Вивчаємо українську мову та літературу
90814 Зарубіжна література
01656 Англійська мова та література
01650 Математика в школах України
08417 Фізика в школах України
08408 Історія та правознавство
08405 Географія
90807 Економіка
01660 Біологія
01658 Хімія
08412 Початкове навчання та виховання
37064 Класному керівнику
37063 Інформатика в школі
37071 Фізичне виховання в школах України
37067 Мистецтво в школі
37068 Трудове навчання в школі
37059 Завучу. Усе для роботи
37070 Шкільному психодилогу. Усе для роботи
49672 Основи здоров'я
49673 Педагогічна майстерня
49677 Шкільний бібліотекар
49670 Логопед
89476 Вихователю ГПД. Усе для роботи

До складу комплекту не входить

- 90810 Англійська мова в початковій школі
95929 Дошкільний навчальний заклад
37069 Німецька мова в школі
86364 Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна педагогіка

«Педагогічна майстерня»

один випуск на місяць, індекс 49673

Засновник ТОВ «Видавничя група «Основа»

Свідоцтво серія КВ № 16534–5006Р від 06.04. 2010 р.

Головний редактор Вікторія Садкіна

Редакція може не поділяти точки зору автора. Автори публікацій відповідають за достовірність фактів, цитат, власних назив. Відповідальність за reklamу інформацію несе рекламодавець. Рукописи не рецензуємо і не повертаємо.

Адреса для листування: 61001, м. Харків, вул. Плеханівська, 66, «ВГ «Основа», тел. (057) 731-96-34, (050) 468-49-75, office@osnova.com.ua, www.osnova.com.ua

Відділ по роботі з авторами: (057) 703-21-61, (050) 468-49-58

E-mail: ped_mast@osnova.com.ua

Рекламний відділ: (057) 731-96-34, reklama@osnova.com.ua

Адміністратор сайту: тел. (067) 382-84-25, (050) 468-49-48, (073) 731-96-34, site@osnova.com.ua

З питань замовлення книг: 0-800-505-212, (067) 572-30-37, pochta2@osnova.com.ua

З питань передплати: 0-800-505-212, (067) 572-30-37, poctab@osnova.com.ua

Надруковано у друкарні ТОВ «ТРИАДА-ПАК»: м. Харків., пров. Сімферопольський, 6. Підписано до друку 28.09.18.

Формат 84×108/16. Папір друкарський. Гарнітура «Шкільна».

Друк офсетний. Ум. друк. арк. 5,04. Наклад _____ прим.

Замовлення 18/10/05-02. Всі права захищені. Будь-яке відтворення матеріалів або фрагментів із них можливе лише за наявності письмового дозволу ТОВ «Видавничя група «Основа»

© ТОВ «Видавничя група «Основа», 2018 р.